

**HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU**

RatRace

Nuorten aktivointitapahtuma

Henna Heikkilä ja Tero Lehtola

Kansalaistoiminta ja nuorisotyö (210 op)

11/2014

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Heikkilä Henna ja Lehtola Tero	Sivumäärä 46 ja 13 liitesivua
Työn nimi RatRace nuorten aktivointitapahtuma	
Ohjaava(t) opettaja(t) Jaana Karjalainen ja Lea Leminahö	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Haapaveden kaupunki vapaa-aikatoimi	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön aiheena on Haapavedellä liikuntahallilla järjestettävä RatRace 2014 nuorten aktivointi tapahtuma. Päävastuu tapahtuman järjestämisestä on vapaa-aikatoimella. Opinnäytetyön yhtenä tavoitteena on selvittää, koetaanko tapahtuma tärkeäksi ja hyödylliseksi. Onko tapahtumalla positiivisia vaikutuksia nuorten osallisuuteen sekä aktivoiko tapahtuma nuoria vapaa-ajalla tai koulutusvalinnoissa. Tapahtuma on järjestetty vuonna 2012 ensimmäisen kerran. Opinnäytetyömme on perehdytys vastaavan tapahtuman järjestämiseen, sekä myös arvio tapahtuman toteutumisesta. Toivomme, että opinnäytetyötä voidaan tulevaisuudessa hyödyntää samanlaisten tapahtumien järjestämisessä, sekä markkinoinnissa muille kunnille. Toteutimme kyselytutkimuksen webropol-kyselynä yläkouluikäisille nuorille sekä tapahtumaan osallistuville näytteilleasettajille.</p> <p>RatRace tapahtuma koostuu kahdesta osiosta. Päivätapahtuma klo. 12–16 toteutetaan messuluonteisena. Esillä on kattavasti alueen harrastus-, järjestö- ja koulutusmahdollisuuksia, viranomaistoimintaa sekä päihde- ja valistustyötä. Tapahtumassa mukana on elämyksellisiä aktiviteetteja sekä monenlaista hyvinvointiin liittyvää tekemistä. Tapahtuman tarkoituksena on tuottaa iloa ja elämyksiä nuorille ja heidän perheille. Punaisena lankana on vahvasti yhteisöllisyys ja nuorten osallisuus sekä tulevaisuuteen suuntautuva ote ajasta. Tapahtuma on ensisijaisesti suunnattu yläkouluikäisille, jotka osallistuvat tapahtumaan luokittain. Tapahtuma on avoin kaikenikäisille ja enenevässä määrin alakouluikäiset sekä perheet ovat ottaneet osaa tapahtumaan. Parhaaksi toteuttamisajankohdaksi on katsottu toisen asteen oppilaitosten yhteishaun aikaan. Ajankohdalla varmistamme oppilaitosten hyödyn markkinoinnista sekä nuorten tietoisuuden koulutustarjonnasta. Iltaohjelmassa klo. 18–23 on esiintynyt nuorison suosikkiartistiä.</p> <p>Vuoden 2014 RatRace tapahtuman jälkeen lähetimme laatimamme kyselylomakkeet tapahtumasta 8. ja 9. luokkalaisille nuorille sekä näytteilleasettajille. Kyselytutkimusten perusteella saimme nuorilta tietoa tapahtuman onnistumisesta. Näytteilleasettajilta saatiin tietoa siitä, kuinka tapahtumaa voidaan kehittää vielä paremmaksi kokonaisuudeksi. Tutkimme tapahtumaa näytteilleasettajien näkökulmasta, että hyötyvätkö he tapahtumaan osallistumisesta. Saimmekin hyviä vinkkejä toimijoilta sekä kannanottoja nuorilta tapahtuman jatkoa ajatellen. Kyselyn ja havainnoinnin kautta hankitut tutkimustulokset eivät ole suoraan yleistettäviä, mutta suuntaa antavia.</p>	
Asiasanat aktivointi, osallisuus, yhteisöllisyys	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Henna Heikkilä and Tero Lehtola	Number of Pages 46 + 13
Title RatRace- youth activation day	
Supervisor(s) Jaana Karjalainen ja Lea Leminaho	
Subscriber and/or Mentor City on Haapavesi	
Abstract <p>This thesis description is about the RatRace youth activation day. This thesis was ordered by the city of Haapavesi. Job purpose is to serve special youth work. One main task of this thesis is to familiarise new employees into the event. It can also be used to market the event in neighboring cities.</p> <p>The activation day is in two parts; day event is between 12-16 hours and the evening program starts at 18 hours and last about until 22. The RatRace activation day is built at the sports hall. All the local colleges and schools in the neighboring areas, clubs and organisations present their work. Our aim is to give young people lots of information and so help to choose the suitable place of study, hobby or some other activities in their lives. The event is for A-clinic nurse, mental health nurse, social worker, curator, the school nurse, youth worker and outreach youth worker just to mention a few. Their mission is to educate youngsters on current issues.</p> <p>All exhibitions have a functional score. Young people can actually experiment in different types of sports or other hobbies. Colleges and their different lines of study are also featured operationally. Young people can cut boards, drill, fix the car, take pictures or explore the sectors of tourism. Visitor will receive brochures, (leaflets) and other giveaways. The event is intended to raise young people's wellbeing in the city of Haapavesi. It would be great to help everyone to find their place in their free-time, education or professionally. Prevention of social exclusion is one of the major aims. Topics may be serious, but the events itself aim at being happy. The evening event is purely for fun. Performers in the evening are popular domestic artists. During the previous years they have been Jukka Poika, JVG and Justimus.</p> <p>Children under 12 years will come with their parents to the event. We wanted to give the families a possibility to spend time together. Young people were listening to good music, dancing and having fun in safe and controlled manners. The event is completely substance-free. RatRace has been organised already for three times. Because of the positive feedback, we will continue the tradition of RatRace.</p>	
Keywords activation, inclusion, sense of community	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	5
2 AKTIVOINTI	6
2.1 RatRace nuorten aktivointipäivä	6
2.2 Etsivä nuorisotyö.....	13
2.2 Monialainen yhteistyö	16
3 SOSIAALINEN VAHVISTAMINEN	19
3.1 Sosiaaliset haasteet.....	19
3.2 Vapaa-aika.....	25
3.3 Internet yhteisöt	26
3.4 Yhteiskunnan jäsenenä.....	27
4 KOULU YHTEISÖNÄ	29
4.1 Roolit koulussa	29
4.2 Kiusaaminen	30
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	32
5.1 Tutkimuksen tavoite ja tarkoitus.....	32
5.2 Määrällinen tutkimus, aineistonkeruu ja webropol	32
6 WEBROPOL KYSELYN TULOKSET	35
6.1 Yhteenveto prosessina	35
6.2 Tulokset nuorten palautteesta.....	36
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	41
LÄHTEET	45
LIITTEET	47

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme aiheena on nuorten aktivointipäivä RatRace. Työn tilaajana on Haapaveden vapaa-aikatoimi. Tapahtuma toteutetaan Haapaveden liikuntahallilla. Ensimmäinen RatRace nuorten aktivointipäivä toteutettiin 16.3.2012, jonka jälkeen tapahtuma on järjestetty vuosittain jo kolme kertaa. Alkunsa tapahtuma sai ylimalkaisesta ideasta järjestää pienelle paikkakunnalle, jotain joka jää nuorten mieliin. Ajatus hauska tapahtumasta sai kuitenkin pohjan nuorten informaation lisäämisestä. Paikkakunnan tarjonta vapaa-ajalla sekä koulutusmahdollisuuksista ovat hyvin kattavat, jotka haluttiin tuoda esiin. Ensimmäisen vuoden kohokohta oli JustimusFilms rap/sketsi-ryhmän ensi keikka, jota koko Haapavesi odotti suuresti (Liite 1).

Työtämme voidaan tulevaisuudessa hyödyntää vastaavien tapahtumien järjestämisessä sekä markkinoinnissa muille kunnille. Opinnäytetyömme on toisaalta perehdytys tapahtuman järjestämiseen, mutta myös arvio tapahtuman toteutumisesta. Kirjallisuus jota käytimme työn rakentumiseen, on valikoitunut pedagogisen sekä tapahtuma järjestämisen kannalta. Erityisesti olemme halunneet kiinnittää huomiota tapahtumaa järjestäessä osallisuuden sekä kansalaisaktiivisuuden kannalta.

Tapahtuman punaisena lankana on syrjäytymisen ehkäisy, nuoreten osallisuus ja siihen vahvasti linkittyvä koulutus ja vapaa-aika. Työssä selvitämme näiden osalta tapahtuman merkittävyyttä ja tehoa puuttua asioihin. Koemme tapahtuvan olevan osa peruskoulun ja koko Haapaveden hyvinvointikokonaisuutta, jolla on suuri merkitys laajalla otannalla. Tapahtumalla pyritään lisäämään nuorten tietoisuutta paikkakunnan tarjonnasta sekä innostaa nuoria tarttumaan tilaisuuksiin.

2014 vuoden RatRace tapahtuman jälkeen laadimme kyselylomakkeet, jotka lähitimme kohderyhmille muutamia viikkoja tapahtuman jälkeen. Kohderyhmäksi valitsimme yläkoulun oppilaat (8-9 lk.) sekä näytteilleasettajat. Kysely toteutettiin Webropol-kyselyinä. Nuorten kyselytulosten perusteella voimme todeta onko tapahtuma ollut tarpeellinen sekä onnistunut. Toimijoiden vastauksien pohjalta voimme kehittää tapahtumaa paremmaksi sekä nuorten kannalta, mutta myös näytteille asettajien näkökulmasta. Järjestäjän näkökulmasta kyselytulosten analysointi poikii paljon uusia

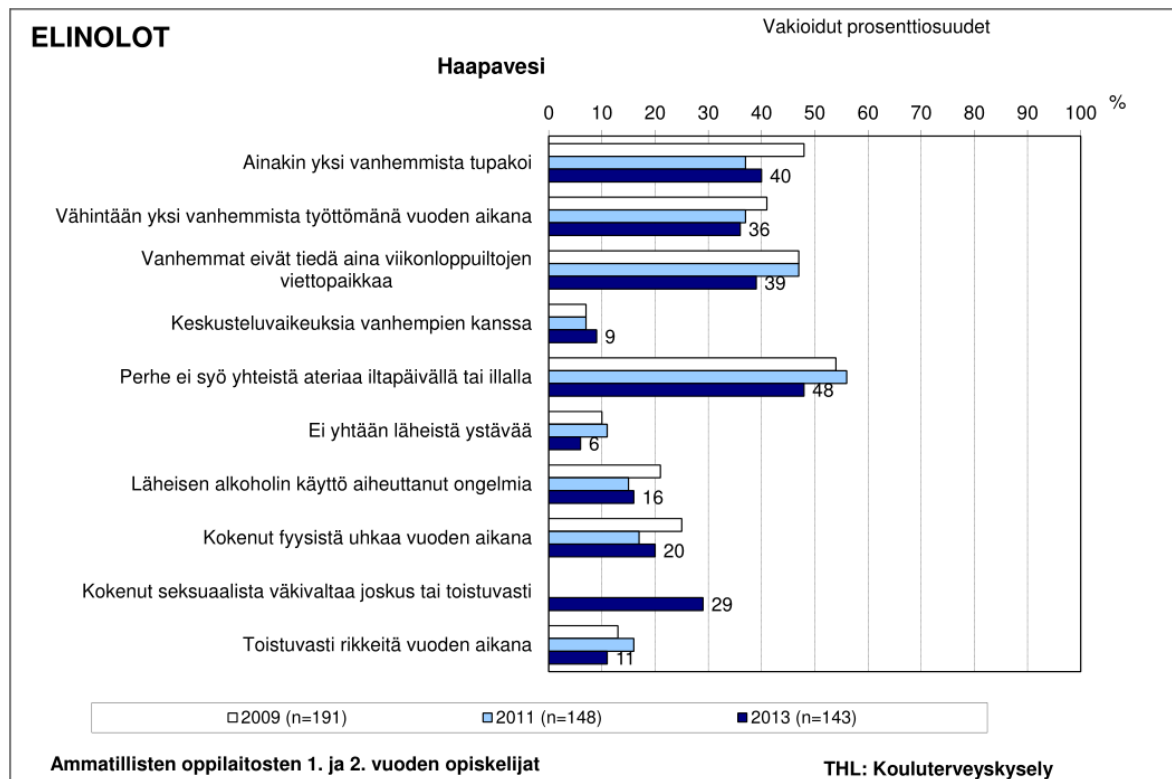
ideoita tapahtuman kehittämiseksi. Nuorten vastausten tärkein anti on se kuinka tärkeäksi ja mielenkiintoiseksi nuoret kokevat tapahtuman.

2 AKTIVOINTI

2.1 RatRace nuorten aktivointipäivä

Syksyllä 2011 Haapaveden nuorisotoimen toimistossa syntyi idea jota ei voi kukaan ohittaa olankohautuksella. Koko vapaa-aikatoimea koskettava hyvinvointia paikkakunnalle tuova tapahtuma oli suunnittelussa. Pienellä paikkakunnalla asuttaessa nuorten keskusteluissa käy hyvin usein ilmi, ettei nuorille suunnattuja virikkeellisiä tapahtumia ole riittävästi. Jokaiselle jotain oli ensisijainen ajatus, josta lähdettiin työstämään asiaa. Liian usein tapahtumat ovat suunnattuja jollekin kohderyhmälle, kuten esim. urheiluille nuorille. Ajatuksia herättävää tietopohjaa saimme mm. Kouluterveyskyselyn pohjalta, joka on tehty vuonna 2013 edellisen kerran. Erityisesti nuorten terveydellisiin asioihin liittyvät kysymykset herättivät huolen. 48 % kyselyyn vastanneista ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista ei syö perheen kanssa yhteistä ateriaa. 39 % ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden vanhemmista ei tiedä nuoren viikonloppujen viettopaikkaa. 49 % vastanneista harrastaa hengästyttävää liikuntaa alle 1 h viikossa. 42 % nukkuu alle 8 h yössä arkisin. 20 % on kokenut fyysistä uhkaa vuoden sisällä. 27 % kokee vaikeuksia opiskeluissa. 40 % vastanneista tupakoi päivittäin (vastanneita 143). Näiden asioiden tulkinta johtaa siihen päätelmään, etteivät perheet vietä yhteistä aikaa, eivätkä vanhemmat välttämättä ole tietoisia nuorten vapaa-ajalla tapahtuneista asioista. Tulkita voi myös sen, että osa nuorista viettää joiltain osin epäsäännöllistä ja jokseenkin epäterveellistä elämää. Liikunnan, unen sekä ravinnon puute heijastuu nuorten jaksamiseen ja suoraan myös koulumenestykseen. Tapahtuman ideoinnissa vahvasti mukana on ollut vapaa-ajan merkityksellisyys niin fyysisen, psyykkisen kuin sosiaalisen pääoman kartoittamisessa. (THL kouluterveyskysely 2013)

Kouluterveyskysely 2013

Kuvio 1. Elinoloindikaattoreiden opiskeluvuosi- ja sukupuolivalikoidut prosenttiosuudet ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista vuosina 2009–2013. (THL kouluterveyskysely 2013)

Liikunnan, ravinnon ja unen määrään tulee siis kiinnittää huomiota. Ellei nuori syö kunnolla, ei nuku riittävästi, ei harrasta liikuntaa, sekä suhtautuu terveyteen liittyviin asioihin välinpitämättömästi, voi se vaikuttaa negatiivisesti johonkin osa-alueeseen nuoren elämässä. Niin ammattikoulun, lukion kuin peruskoulun erikoissairaanhoidon palveluiden tarve on lisääntynyt. Ennaltaehkäisevien toimien sekä varhaisenpuuttamisen malleja tulisi näin ollen lisätä ja tehostaa. RatRace nuorten aktivointipäivän tarkoituksena on antaa nuorelle ideoita arjen- ja vapaa-ajantoimien lisäksi myös valitusmielessä. Hyvinvointiin tulee siis paneutua ja siihen on satsattava jokaisella osa-alueella. Elämyksien ja uusien kokemusten jakaminen ja mahdollistaminen on ollut suuri motivoiva asia. Eri viranomaiset ovat tapahtumassa aidosti lähellä nuorta ja vanhempia sekä kahdenkeskisen ajan antaminen tapahtumassa on koettu tärkeäksi.

Olemme luoneet RatRacesta Haapavedelle nuorille suunnatun messutyyppisen aktivointitapahtuman, jossa koulut, järjestöt, seurat sekä muut toimijat ovat helposti lähestyttävissä muodossa. Tapahtuma paikkana on Haapaveden liikuntahalli sekä samassa pihapiirissä sijaitseva nuorisotalo. Kaikki perustuu toiminnallisuuteen, joten nuori voi kokea elämyksiä sekä saada uusia vinkkejä vaikkapa harrastus- tai koulutusvalintoihinsa nähden.

Tapahtuma järjestetään lukuisten yhteistyökumppaneiden kanssa yhteistyönä. Jokainen näytteilleasettaja suunnittelee ja toteuttaa oman näyttelypisteensä ja vastaa sen sisällöstä. Useat palaverit näytteilleasettajien kanssa ennen varsinaista tapahtumapäivää antaa suunnan toimijoiden tarpeista sekä auttaa tilojen hallinnassa. Yhteiset palaverit yhteistyötahojen kanssa auttavat mm. tilan hallinnassa. (Liite 2) Samalla saamme tärkeää tietoa tapahtuman eri osapuolien tarpeista ja näkemyksistä.

Tapahtuman laatua määriteltäessä on hyvä tiedostaa asiakkaan lähtökohdat ja tarpeet. Yleensä parhaiten onnistunut tapahtuma vastaa kävijöiden odotuksia. Mikäli odotukset ylittyvät tai alittuvat huomattavasti voi kävijä olla hyvinkin hämillään tilanteesta, eikä koe näin ollen tapahtuman olleen sellainen kuin kenties oli luvattu. Tekniseksi laaduksi tulkitaan materiaali, joka jää muistoksi tapahtumasta, kun taas toiminnallinen laatu on aineetonta, joka pohjautuu elämyksiin tapahtumapaikalla. Muistettava onkin, että asiakas voi kohdata tilaisuudessa useita kymmeniä järjestäjiin lukeutuvia ja heidän palveluالتتius ja käytös vaikuttavat lopulliseen mielipiteeseen tapahtuman tunnelmasta. Myös maineella ja markkinoinnilla on kokonaisuuteen vaikuttava osansa. (Iskola-Kesonen 2004, 22–24)

Tapahtuman arvoja ovat mm. osallisuus, syrjäytymisen ehkäisy, valistustyö, nuorten aktivointi sekä yhteisöllisyys. Tavoitteena tapahtumalla on edistää nuorten kasvua vastuulliseksi yhteiskunnan jäseneksi ja innostaa heitä kouluttautumaan, jotta he pärjäisivät paremmin elämässään. Vaikka kohderyhmänä ensisijaisesti olisikin yläkouluikäiset ammatinvalinnan kanssa painivat nuoret, on tärkeä marginaalinen kohderyhmä myös etsivän nuorisotyön asiakkaat. Etsivässä nuorisotyössä kohdataan monia nuoria joilla voi olla vaikeuksia arjen hallinnassa tai elämänlaatua heikentävät asiat ovat saaneet liian suuren roolin. Heille tapahtuman suunnittelu, toteutus ja itse tapahtumassa mukana oleminen ovat aukaisseet monia uusia ovia. Vastuun saami-

nen ja sen kantaminen kasvattaa nuorta hyvin paljon. Oman tason mukaan mitoitettujen tehtävien tapahtuman järjestämisessä, tuottavat nuorille onnistumisen kokemuksia ja halu jatkaa uusien haasteiden parissa mahdollisesti kasvaa, nuorelle tulee lisää uskallusta tarttua haasteisiin.

Mentorointi näkökulma tapahtumassa antaa mielenkiintoisen aspektin. Pitkään työtä tehneet voisivat jakaa tietotaitoaan nuoremmille, jotka havittelevat mahdollisesti samanlaista uraa tai elämäntyyliä. Oppipoika kisällä asetelma uupuu tämän päivän käytännöistä lähes kokonaan. Perehdyttäminen alan kuin alan työhön tai harrasteisiin vaatisi nimenomaan vanhemman työntekijän mukana kulkemisen. Tapahtuma ei ole mielestämme pelkästään nuorille tarkoitettu aktivointipäivä vaan tärkeässä roolissa ovat myös työntekijät. Verkostoituminen sekä konsultointi kollegoiden kanssa antaa työhön uusia näkökulmia ja vertaistuen saaminen on myös arvokasta.

Ilmainen päivätapahtuma (klo. 12–16) esittelee harrastus-, järjestö- ja koulutusmahdollisuuksia, viranomaistoimintaa sekä ehkäisevää päihde- ja valistustyötä. Tapahtuma on ensisijaisesti suunnattu yläkouluikäisille, mutta on avoin kaikille. Tapahtuman toteuttamisajankohta sovitellaan juuri toisen asteen oppilaitosten yhteishaun aikaan, näin ollen saavat oppilaitokset markkinoinnillaan parhaan mahdollisen hyödyn. Yhteistyö yläkoulun kanssa onkin ollut alusta alkaen hyvin tärkeää. Yläkoulun jokainen luokka käy tutustumassa messupäivään yhden oppitunnin verran. Niin oppilailta kuin henkilökunnalta olemme saaneet hyvää palautetta tapahtuman laajasta tarjonnasta ja näkökantoja avartavista näyttelypisteistä.

Mukana alueen koulutustarjonnan markkinoinnissa ovat olleet JEDU Haapaveden ammattiopisto, JEDU Piippolan ammatti ja kulttuuriopisto, JEDU Oulaisten ammattiopisto, Raudaskylän Kristillinenopisto, Haapaveden opisto, Haapaveden lukio, Jokilaaksojen musiikkiopisto ja Jokihelmen opisto.

Harrastustoimintaa ovat olleet esittelemässä mm. Miian vaellus ja valmennustalli, Haapaveden salopartio, Roller derby, Hake air soft, 26 'ERS, Fc Folk, Hau hockey Huskit, Pegasos Ridingteam, Sulka ry, Haapaveden 4H, Jokilaakson tanssiopisto Haapaveden metsästisyhdistys, Haapaveden MK/UA, sekä joka vuosi elämyksellistä toimintaa joita on ollut mm. sumopaini, sisäcurling, bubble football, parkour jne. Kaik-

ki harrastetoiminnan esittelypisteet ovat olleet ns. toiminnallisia pisteitä eli nuori on voinut kokeilla jousiammuntaa, jalkapalloa, sähköä tai vaikkapa ratsastusta. Esittelypisteet eivät ole rajoittuneet vain sisätiloihin vaan myös piha-alue on ollut käytössä.

Viranomaistyön näkökulmia ovat tapahtumaan tuoneet Haapaveden VPK, Poliisit, SPR, Saapas-toiminta, ehkäisevän päihdetyön ryhmä ja nuorten terveydenedistämisen työryhmä. Haapaveden kaupunki omalla esittelypisteellään on tuonut kaupungin kesätöihin hakemisen lähelle nuoria. NuorisoLeader, Jelppi-verkko nuorten aktivointipalvelu sekä settinetti- nuortentietopalvelu ovat antaneet ajankohtaista tietoutta nuorille suunnatuista palveluista, mutta myös markkinoineet toimintaansa ja madaltanut kynnystä tarttua palveluihin. Haapaveden Rotary Club sekä Lions club ovat tuoneet mukaan mm. kansainvälisyyttä nuorisovaihdoista tiedottamalla. Mukana ovat olleet heidän omat nuorisovaihdoissa olleet nuoret mm. Brasiliasta. SAK on edustanut liittoja ja tuonut tarvittavaa tietoutta liiton hyödyistä sekä turvasta. Joka vuosi parturikamppajat ovat osallistuneet tapahtumaan luomalla kampauksia ja tekemällä mm. raidoituksia. Omalla vapaaehtoisuuspanoksella he ovat saaneet nuorille markkinoitua yrittäjyyttä, mutta ennen kaikkea myös kävijöille hyvän mielen uudella kampauksella.

Edullisesti hinnoitellussa iltatapahtumassa (klo. 18–23) esiintyy nuorison suosikkisarjatekstejä, joita ovat olleet JustimusFilms, JVG, Jukka Poika, Lord Est, Noste ja Protro sekä Lovex. Tapahtumalla ei ole tarkoitus tuottaa voittoa, eikä raha saisi olla kenellekään este osallistua tapahtumaan. Lippujen hinnat ovat ennakoon 6 € ja ovelta ostettuna 10 €.

Osa tapahtuman rahoituksesta saadaan sponsorointituloilla (1/3) sekä kaupungin eri sektoreiden rahoituksella mm- nuorisotoimi, liikuntatoimi, kulttuuritoimi sekä elinkeinoitoimi. Sponsoreita hankitaan useita kuukausia ennen tapahtumaa ja heidän kanssaan tehdään erityyppisiä sopimuksia. Osan kanssa kirjallinen sopimus, kun taas osan kanssa pelkkä suullinen sopimus riittää. Sponsorit saavat näkyvyyttä julisteen ja sosiaalisen median voimalla sekä heille on tarjottu mahdollisuus tuoda tapahtumaan omia näyttelypisteitä tai mainoksia.

Tilaisuuteen ei ole ikäraja, mutta ala-asteikäisillä lapsilla tulee olla mukana huoltaja iltatilaisuudessa. Näin pyrimme järjestämään perheille yhteistä laatuaikaa nuorten

ehdoilla. Tilaisuuden on ennen kaikkea tarkoitus olla hauska ja mieleenpainuva, mutta punaisena lankana tapahtumalla on syrjäytymisen ehkäisy, yhteisöllisyys, osallisuus sekä koulutus- ja valistustyö mukavalla toiminnallisella tavalla.

Yhdistelmä tapahtumassa on yhdistetty huija ja hyöty. Asiapitoiset messut ja seminaarit yleensä päättyvät vapaamuotoiseen seurustelu osuuteen. Yhdistelmä tapahtumassa on osattava mitoittaa, ajoittaa ja yhdistää hyöty ja huijin oikea suhde. Ammattitaitoa vaaditaankin, että löytää oikeat valinnat tapahtuman suunnitteluvaiheessa monista ideoista, jotta tapahtuma menestyisi. (Vallo 2014, 210- 211)

Ilta tapahtumassa ovat läsnä päivä tapahtuman näytteilleasettajat. Mm. ehkäisevän päihdetyönryhmän osallistuminen tapahtumaan antaa nuorille ja heidän vanhemmilleen mahdollisuuden olla yhteydessä helposti eri viranomaisiin kuten kuraattorit, sosiaalityöntekijät, A-klinikan sairaanhoitajat ja terveydenhoitajat. Olemme huomanneet tapahtuman madaltavan kynnystä ottaa yhteyttä tarvittaviin palveluihin. (Liite 3.)

Mainonta on näkyvin kilpailukeino ja sen avulla kerrotaan tapahtumasta itsestään. Tapahtuman onnistumisen kannalta mainonnalla on suuri rooli ennen kaikkea herättää yleisön tuleminen tapahtumaan. Mainonnan toteutuksessa ja suunnittelussa on hyvä käyttää markkinoinnin ammattilaisia mahdollisuuksien mukaan. (Kauhanen, Juurakko & Kauhanen 2002, 116)

Olemme tehneet tapahtumasta julisteen yhteistyössä paikallisen mainostoimiston kanssa. (Liite 4.) Tapahtumajulistetta levitämme alueella eri tilaisuuksissa sekä nuorten suosimissa paikoissa ja kaupoissa. Sosiaalinen media kuten facebook on ollut hyvä ja tehokas kanava markkinoida tapahtumaa. Joka vuosi käytämme samaa julistepohjaa, jonka värimaailmaa vaihtelemme. Tämän uskomme tuovan tapahtumalle perinnettä ja tunnettavuutta. Tapahtuman logon (Liite 5.) on suunnitellut yksityinen henkilö. Jokaiseen RatRace aktivointipäivään olemme hankkineet ilmaistuotteita ja osittain myytäväksi joitain logolla varustettuja tuotteita, kuten t-paitoja ja pipoja, rintanappeja jne. RatRace logollisilla tuotteilla pyrimme nostattamaan yhteenkuuluvuuden tunnetta. Nuorten näkökulmasta samanlainen asuste saattaa hyvinkin olla yksi merkityksellisimmistä asioista, päästä yhteyteen muiden nuorten kanssa.

RatRace nuorten aktivointipäivä on päihteen niin päivän kuin illankin osalta. Vuonna 2014 tapahtumaan otti osaa kaikkiaan noin 1400 henkilöä, joista n. 600 päivätaapahtumaan ja n. 800 iltatapahtumaan. Näytteille asettajia oli noin 33. Palaute niin näytteilleasettajilta kuin yleisöltäkin oli hyvää ja kannustavaa. Tapahtuma on saanut huomiota paljon paikallislehdessä, mutta myös naapurikunnissa ja hieman etäämmälläkin. Vuonna 2014 mainontaa on ollut myös radiokanavalla. Haapavesi-lehdessä 28.2.2013 kerrotaan kuinka Haapavedellä parveilee nuorisoa. RatRace – tapahtuma on tuonut pienenpaikkakunnan perjantaihin toivottua actionia. Justimusfilms ja JVG tarjoaa yleisölle loppuunmyydyin keikan. Naapuripaikkakuntien bussikyydeillä saapuneet nuoret sekä oman kylän kasvatit muodostivat ennen näkemättömän lippujonon. RatRace- tapahtuma tarjoaa näin ollen mielettömät puitteet tavoittaa suurijoukko nuoria. Nuoret tulevat tapahtumaan jo pelkästään edellisten vuosien kokemansa perusteella, joten tapahtumaan osallistuvien toimijoiden tulee ainoastaan keksiä enää keino, kuinka lyödä läpi oma alansa, muiden samaan aikaan paikalla olevien joukosta.

Joukkoviestimet määräävät asioista mistä kukin keskustelee, mikä on päivän puheen aihe. Mediaviestimet myös informoivat mitä asioita ihmisille, mitä pidetään tärkeänä tai vähemmän tärkeänä. Tämän päivän yhteiskunnassa voi jokainen havaita yhä vähemmän teemoja jotka vaihtuvat yhä nopeammin. Joukkoviestimissä mainostaminen on oltava tarkoin mietittyä ajankohtana, jossa joukkoviestimet ja asiat kilpailevat keskenään. (Uimonen & Ikävalko 1997, 222–223)

Illan tapahtumaan äänentoisto sekä valotekniikka on joka vuosi ostettu RockPisteeltä. Tähän asti olemme olleet tyytyväisiä heidän palveluunsa, koska äänentoisto, valotekniikka yms. eivät ole omaa osaamisaluettamme. Tulevaisuuden suunnitelmiin luokituu myös äänentoiston tai valotekniikan toteutus yhdessä oppilaitoksien kanssa. Tapahtuman päätteeksi koko liikuntahalli on purettava tapahtumaa varten rakennetuista lavoista ja muista rekvisiitoista. Lopuksi on vielä siivottava ja paikka on oltava kunnossa aamulla saapuvia urheilijoita varten. Siivous urakka yöllä pienellä porukalla on lopullinen voimien koetus, mutta olemme sen pystyneet hoitamaan omalla henkilöstöllä, mukaan lukien muutama innokas opiskelija.

KUVA 1. RatRace 2012 yleisöä

2.2 Etsivä nuorisotyö

Vuonna 2011 astui voimaan uusi nuorisolaki jonka jälkeen kuntien on ollut mahdollisuus järjestää etsivää nuorisotyötä joko itse tai ostopalveluna opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamana. Asiakaskunta vaihtelee kunnittain, mutta pääosin ikäjakamalla 13–29 -vuotiaat nuoret. Kaikki toiminta ja ohjaus ovat nuorille maksutonta. Koska työ perustuu vapaaehtoisuuteen, edellytetään nuorilta vain suostumus yhteistyöhön. Pääosin nuoret ohjautuvat etsivän nuorisotyö piiriin viranomaisverkostoista, kuten kuraattorit, sosiaalityöntekijät jne. mutta enenevässä määrin myös perheet ja nuoret itse ovat ottaneet yhteyttä. Etsivä nuorisotyön perustana on ohjata nuoria tarvitsemiensa palveluiden piiriin, mutta etsivä nuorisotyö voi tarjota myös hyvin kokonaisvaltaista tukea. Työmuotona etsivä nuorisotyö ei ole leimaava, eikä asiakaskunta voi määritellä kapea-alaisesti. Toiset tarvitsevat kevyttä tukea löytääkseen esim. opiskelupaikan, kun taas toiset tarvitsevat paljon ja pitkäaikaista tukea elämännhallinnallisiin ongelmiin. Suomessa etsivänuorisotyö tavoittaa n. 30 000 nuorta vuosittain, joista 17 000 saa laajempaa ja pitkäkestoisempaa tukea. Merkittävää on huomata yksinäisyys, joka on hyvin olennainen piirre etsivän nuorisotyön asiakkaissa. (Alanen & Kotkavuori 2014, 15–21.)

Etsivällä nuorisotyöllä vaikutetaan osallisuuden ulkopuolelle jääneiden nuorten mahdollisuuteen elää arvokasta elämää, sellaista jota he itse pitävät arvokkaana. Työ toteutetaan etsivän työn periaatteiden mukaisesti, asiakas kohdataan avoimesti, hänen ihmisarvoaan ja itsemääräämisoikeuttaan kunnioitetaan. Muistetaan myös, etteivät kaikki asiakasprosessit tuota samanlaista lopputulosta. Koko työn arvo rakentuu yksilön saaman avun kautta hänen erityisessä tilanteessa. Tämän vuosi etsivää työtä on hankala mitata tavallisilla määrällisillä mitoilla. Etsivän nuorisotyön tavoitteena on löytää se osa yhteiskunnasta, joka on piilossa muilta palveluilta ja yleisestä tietoisuudesta. Työn vahvuus ja voima on siinä, että työntekijät voivat mennä sinne missä nuoret ovat. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 93–99.)

Etsivää nuorisotyötä on Suomessa tehty jo 1960 – luvulta lähtien. Vaikka aikaa tuosta onkin kulunut, niin työn peruseriaate on pysynyt samana. Etsivää työtä on tarvittu ja tarvitaan kipeästi edelleen, koska palvelujärjestelmän ulkopuolelle jää yhä enemmän nuoria. Osa uudenlaisen nuorisotyön kehittämiseen oli huumeiden tulo Suomeen 1960- luvulla. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 15)

Etsivän työn keskuksena on aina asiakas, eikä työntekijä. Yhteiskunnan silmissä etsivän työn kohteena on syrjäytyneet tai ongelmaiset ja etsivän työn näkökulmasta he ovat yhtä arvokkaita ihmisiä kuin kaikki muutkin. Jokaisella on ihmisarvo, eikä sitä vähennä elämäntapa tai ongelmat elämässä. Jokainen nuori kohdataan ihmisarvoa kunnioittaen. Etsivän työn kautta tuodaan mahdollisuuksia ihmisille, joilla niitä vielä ei ehkä ole ollut. Työllä pyritään vähentämään haittoja ja tukemaan mahdollisuuksia, että nuori löytäisi motivaation ja voiman muuttaa elämässään suuntaa. Vaikka muut palvelut nostaisivat kädet pystyyn, niin etsivä nuorisotyö jatkaa työtä nuorten hyväksi. Etsivä nuorisotyö vie palveluja nuorten luo, tekee niitä tunnetuksi ja madaltaa kynnystä tarttua niihin. Etsivä nuorisotyö menee sinne missä työllä tavoitettavat nuoret ovat. Työ alkoi katutyönä, mutta nykyään se on laajentunut esim. oppilaitoksiin, vankiloihin, internetiin jne. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 20–26.)

On monia tapoja lähestyä asioita eikä oikeaa tai väärää vastausta ole. Aikojen saatossa on määritelty monenlaisia lakeja, asetuksia sekä sääntöjä, joiden nojalle meidän olisi helpompi hahmottaa oikeudenmukaisuus, hyvyys sekä toisten kunnioitus ylipäänsä kuinka elämää eletään niin, että on onnellinen. Ainoastaan lait ja asetukset

eivät voi säädellä meidän toimiamme, vaan yhtäläillä arvomaailma, moraalit, kokemusperä sekä eettinen tausta ohjaa tekemään valintoja. On vaikeaa määrittellä mikä tekee kenenkin onnelliseksi tai tyytyväiseksi itseensä, koska mielipiteitä on yhtä monta kuin on ihmistäkin. (Vehmas 2009, 102–105.)

Työ toteutetaan etsivän työn periaatteiden mukaisesti, asiakas kohdataan avoimesti, hänen ihmisarvoaan ja itsemääräämisoikeuttaan kunnioitetaan. Muistetaan myös ettei kaikki asiakasprosessit tuota samanlaista lopputulosta. Koko työn arvo rakentuu yksilön saaman avun kautta hänen erityisessä tilanteessa. Tämän vuosi etsivää työtä on hankala mitata tavallisilla määrällisillä mitoilla. Etsivän nuorisotyön tavoitteena on löytää se osa yhteiskunnasta, joka on piilossa muilta palveluilta ja yleisestä tietoisuudesta. Työn vahvuus ja voima on siinä, että työntekijät voivat mennä sinne missä nuoret ovat. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 93–99)

Etsivän nuorisotyön asiakkaita on ollut mukana järjestämässä RatRace tapahtumaa joka vuosi. Mukana olo on ollut vapaaehtoista eivätkä he ole saaneet työstään rahallista korvausta, sen sijaan ovat nuoret saaneet kokemuksia yhdessä toimimisesta. Usealle nuorelle tärkeintä on ollut yhteenkuuluvuuden tunne tapahtumaa järjestäessä. Vastuun kantaminen sekä vastuullisuuden jakaminen on myös osa periaatteitamme. On ollut ilo huomata kuinka nuori on saanut taidoilleen sopivia tehtäviä hienosti hoidettua ja luottamus itseensä ja kykyihinsä on kasvanut huimia harppauksia.

Etsivässä nuorisotyössä kohtaa monia nuoria joilla voi olla vaikeuksia arjen hallinnassa tai elämänlaatua heikentävät asiat ovat saaneet liian suuren roolin. Heille tapahtuman suunnittelu, toteutus ja itse tapahtumassa mukana oleminen ovat aukaisseet monia uusia ovia. Vastuun saaminen ja sen kantaminen kasvattaa nuorta hyvin paljon. Oman tason mukaan mitoitettavat tehtävät tuottavat nuorille onnistumisen kokemuksia ja halu jatkaa uusien haasteiden parissa kasvaa, tulee uskallusta tarttua haasteisiin. Kuuluminen yhteisöön ja saada kokemus hyväksytyksi tulemisesta on vahvistanut monia nuoria suunnittelemaan omaa tulevaisuuttaan koulutuksen tms. suhteen.

2.2 Monialainen yhteistyö

Monialainen yhteistyö koskee lain tasolla vain ja ainoastaan viranomaisia. Kunnissa toimii yksityisiä palveluntuottajia, jotka tarjoavat harrastus- ja työpajatoimintaa, näillä palveluntuottajilla ei kuitenkaan ole lakiin perustuvaa toimintavelvoitetta kuten julkisilla palvelun tarjoajilla. Yhteistyö kuitenkin täydentää vuorovaikutusta viranomaisten ja yksityisten palveluntuottajien kanssa. (Aaltonen 2011, 26).

Haapavedellä toimiva nuorten ohjaus- ja palveluverkosto on koonnut kaikki nuorten parissa toimivat saman pöydän ääreen. On tärkeää tiedostaa kaikkien kokemuspohja sekä tieto nuorista kultakin sektorilta. Yritysyhteistyö on pienellä paikkakunnalla elintärkeää, koska mm. useat harjoittelu-, työkokeilupaidat jne. ovat juuri yrityksissä. Tapahtumaa järjestäessä on ollut ilo huomata kaikkien toimijoiden puhaltavan yhteen hiileen ja päätavoitteena on jokaisella hyvinvoiva ja innovatiivinen Haapavesi. Myös järjestöpuolella yhteisen asian hyväksi tekeminen on ollut hedelmällistä. Kaikkien toimijoiden kasvatuksellinen vastuu on myös korostunut tapahtuman järjestämisen myötä ja toimijat ovat entistä tietoisempia kunkin tekemisistä ja näin ollen palveluohjaaminen on helpottunut.

Kunnan velvollisuus on lastensuojelulain mukaan seurata ja edistää lasten- ja nuorten hyvinvointia. Lain tarkoituksena on myös kehittää palveluita kasvatuksen tukemiseksi ja tehdä kunnan muiden viranomaisten kanssa yhteistyötä edistäen lasten ja nuorten hyvinvointia. Viranomaisten työssään on poistettava kasvuolojen epäkohtia ja ehkäistävä niiden syntymistä. Sekä ehkäisevä lastensuojelu että lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu tulisi järjestää kunnan tarvetta vastaavaksi. (Aaltonen 2011, 59 – 64.)

Yhteisessä tilassa työskentelevä ryhmä, joka on luonut edellytykset tiiviiseen vuorovaikutustyöhön nuorten elinolojen parantamiseksi. Kyseessä olevien tilaisuuksien henkilöiden tuoma tieto ja näkemys monipuolisesti ja eri näkökulmista on tuonut hyötyä verkoston toimivuuteen. Asiantuntemusta ja tietoa eri alojen ympärillä on paljon. Haasteena on rakentaa kontakteja ja hakea tarvittavaa tietoa, jotta verkosto saadaan toimimaan tavoitteellisesti. Tällainen onnistuukin entistä paremmin, mitä enemmän

sektori- ja reviirirajoista luovutaan ja aletaan tehdä yhteistyötä tiiminä. (Laitinen 2002, 25.)

Yhteiskuntatakuu toimintamallissa monialainen yhteistyö paikkakunnalla nousee keskeisesti esiin. Tavoitteena mm. on nuorten koulutuksen ja markkinoille sijoittuminen sekä työttömyyden pitkittymisen ehkäiseminen. (Aaltonen 2011, 74–78.)

Vaikka uusia näkökulmia ja trendejä tulee kokoajan lisää, on ihmisellä tarve olla vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa, tulla rakastetuksi ja kokea itsensä hyväksytyksi. Perinteiset arvot, joihin olemme voineet nojautua, ovat alkaneet murentua pikkuhiljaa. Perhe käsitteenä on saanut uusia muotoja, on uusiperheitä, yksinhuoltajaperheitä ja sateenkaariperheitä. Opettajien arvo ja koko koulutusjärjestelmän arvokkuus hyvän elämän takeena on horjunut. Nykyään todellisuus hyvästä elämästä yksilöiden ja ryhmien keskuudessa avautuu erilaisena. Vaikuttavana tekijänä on osaltaan se, millaisesta maailmasta, etnisestä taustasta ja kokemusperästä tulemme. Ohjaajien, kasvattajien, opettajien ja vanhempien haasteena on kyetä vastaamaan kunkin nuoren tarpeisiin muuttuvassa yhteiskunnassa. (Ahvenainen, Ikonen & Koro 2001, 235–236.)

Yksinäisten ja omia teitään kulkevien nuorisotyöntekijöiden on ollut aika tarttua moniammatillisuuden mahdollisuuksiin. Nuorisotyö on täysipainoisesti mukana monialaisessa yhteistyöverkostossa eri viranomaisten, laitosten ja instituutioiden kanssa, joissa byrokralialla on oma roolinsa. Moniammatillisuuden hyveenä pidetään juuri yhteistyökykyä ja tietoisuutta siitä, mitä muut toimijat tekevät. Enenevässä määrin kuulu hyvin menestyvien ja syrjäytyneiden nuorten välillä kasvaa. Nuoret voivat tarvita samanaikaisesti monen viranomaisen palveluita, monien ongelmien vuoksi. Moniammatillisuus työmuotona ei ole siis vain nuorisotyötä tekevien sisäistettävä, vaan yhtälailla kaikkien nuoreten parissa toimivien henkilöiden. Tällä toimintamuodolla nuori saa parhaan mahdollisen avun tehokkaasti.

7 a § (20.8.2010/693)

Monialainen yhteistyö

Paikallisten viranomaisten monialaisen yhteistyön yleistä suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten kunnassa on oltava nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, johon kuuluvat opetus-, sosiaali- ja terveystyö- ja nuorisotyö-

toimen sekä työ- ja poliisihallinnon edustajat. Lisäksi verkostoon voi kuulua puolustushallinnon ja muiden viranomaisten edustajia. Verkosto toimii vuorovaikutuksessa nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa. Kunnat voivat koota myös yhteisen verkoston. Verkosto ei käsittele yksittäistä nuorta koskevia asioita.

Nuorille suunnattujen palvelujen keskinäisen toimivuuden ja vaikuttavuuden parantamiseksi nuorten ohjaus- ja palveluverkoston tehtävänä on:

1) koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida niiden pohjalta nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi;

2) edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista ja vaikuttavuutta tavoitteena palvelujen riittävyys, laadukkuus ja saavutettavuus;

3) suunnitella ja tehostaa yhteisiä menettelytapoja nuorten palveluihin ohjautumiseksi ja tarvittaessa palvelusta toiseen siirtymiseksi;

4) edistää nuorten palveluiden järjestämiseen liittyvän tietojen vaihdon sujuvuutta suunnittelemalla yhteisiä menettelytapoja viranomaisten kesken.

(Nuorisolaki) Luettu 12.10.2014

Ilman monialaista yhteistyötä ei myöskään RatRace aktivointipäivää olisi. Monialainen yhteistyö vaatii toimintaa, ei pelkkää puhetta. Mukana suunnittelussa alusta alkaen ovat olleet järjestöt, seurat, oppilaitokset sekä muut esillä olevat instanssit. Heidän näkemyksensä siitä, mitä nuori Haapavedellä tarvitsee, on otettu huomioon suunnittelussa sekä toteutuksessa. RatRace aktivointipäivä tapahtumana on hieno esimerkki myös nuorille kuinka aikuiset, ohjaajat, kasvattajat ja kaikki muut mukana olevat puhaltavat yhteen hiileen ja saavat aikaan hienon tilaisuuden. Uskomme hyvän hengen myös välittyvän nuorille tapahtumasta.

3 SOSIAALINEN VAHVISTAMINEN

3.1 Sosiaaliset haasteet

Sosiaalinen vahvistaminen on monimuotoista ennaltaehkäisevää työtä jossa tavoitteena aina on parempi tulevaisuus. Sosiaalinen vahvistaminen auttaa elämän- sekä arjenhallinnassa kokonaisvaltaisesti. Sosiaalinen vahvistaminen tapahtuu aina asiakaslähtöisesti ja on usein moniammatillista, jonka päämääränä on parempi elämä. Nuorisotyön peruspilareihin kuuluu vapaaehtoisuus, joka luo tietynlaiset haasteet tehtävälle työlle. Sosiaalinen vahvistaminen käsitteenä on luotu korvaamaan syrjäytymisen ehkäisy käsite. Tämän ilmaisun oletetaan olevan hienostuneempi, eikä sen käytönvaikutukset tai leimaavuus ole niin negatiivinen kuin syrjäytynyt termin. (Lundbom & Herranen 2011, 13–19.)

Yhteiskunnallisia ongelmia voidaan joissain määrin rinnastaa myös sosiaalisiin ongelmiin. Vaikka luonnon saastumiset, sodat, tai pakolaiskysymykset eivät välttämättä johdu sosiaalisista ongelmista, mutta näitä asioita kohdanneilla ihmisillä voi tapahtuneiden seurauksesta olla sosiaalisia ongelmia. Käsitettä sosiaaliset ongelmat on käytetty jo hyvin pitkään, jo 1960–70 luvuilla jolloin nämä ongelmat ovat olleet rajussa nousussa. Vaikka tuotannon kasvu ja sitä myöten elintason nousu on ollut hurjaa, niin ihmiset ovat voineet joiltain osin todella huonosti. (Sipilä 1979, 9-12.)

Syrjäytymiskäsitteellä havainnollistetaan sekä tiedostetaan nuorten sosiaalisia ongelmia. Ymmärrämme käsitteen ulospäin näkyväksi, esimerkiksi taloudellisesti tai sosiaalisesti syrjäytyneeksi ongelmaksi. 1990- luvulla syrjäytyneen uhkakuva oli rikollinen tai jengiytynyt henkilö. (Kuure 2001, 39.)

Sosiaalisten ongelmien tarkastelutapa on yleisesti hyvinvoivien ja vaurauden henkilöiden katsantokannasta. Ongelmien ominaispiirteitä ovat avuttomuus, vähävaraisuus, sekä muutoin poikkeava käytös. Kaikki edellä mainitut asiat luovat kokonaisuuden, jolloin puhutaan syrjäytyneistä. Köyhyys luonnollisesti tuo tullessaan aineellisia puutoksia kuten vaatteet, harrastusvälineet, ruoka, liikkuminen jne. Erityistä tukea tarvitsevien tiedon ja taidon puute saattaa johtaa koulutus- sekä työmarkkinoiden ul-

kopuolelle, näin ollen kiinnittyminen yhteiskuntaan vaarantuu. Käyttäytymiseen liittyvät ongelmat heijastuvat suoraan sosiaalisiin suhteisiin. Häiriökäyttäytyminen tai muutoin poikkeava käytös saattaa muodosta hidasteeksi löytää itselle sopiva yhteisö, jossa tuntee olevansa täysipainoinen jäsen. Vaikka edellä mainitut asiat kuvastaa alaluokkaisten, poikkeavien henkilöiden ongelmilta, niin ei ole itsestäänselvyys, ettei myös hyväosaiset ja vauraat henkilöt voisi syrjäytyä. (Sipilä 1979, 12–16.)

Yhteiskunnalle tulevia kustannuksia voidaan nuorten osalta ajatella seuraavan laisesti. Yhteiskunnan rattaasta pudonneet nuoret tulevat maksamaan vuositasolla 300 000 miljoona euroa. Perustoimentulotuen varassa elävä nuori maksaa 40 vuodessa 750 000 euroa. Tähän lukuun siis on otettu huomioon vain toimeentulotuki, ei muita sosiaalietuuksia tai menetettyjä verotuloja tms. Psykkisten ongelmien vuoksi KE-LA:n kuntoutuspalveluiden asiakkaana olevien kustannukset ovat 97 762 235 euroa, kun puolestaan päihteiden vuoksi erilaisia palveluita kunnissa tarvitsevien nuorten maksut ovat 169 miljoona euroa. Vuonna 2011 rikosseuraamusalan menot nuorten osalta olivat 235 073 000 euroa. Voidaan siis karkeasti arvioida, että yhden syrjäytyneen ihmisen elinikä yhteiskunnalle tulee kustantamaan n. 1 500 000 euroa. (Hämäläinen 2013, 16.)

On äärimmäisen tärkeää saattaa nuoret sellaisten asioiden pariin joissa he viihtyvät. Mitä varhaisemmassa vaiheessa lapset/ nuoret saadaan kiinnittymään johonkin heille tärkeään asiaan, on sitä todennäköisempää, että osallisuus ja yhteenkuuluvuus ovat muotoutuneet niin vahvaksi, ettei henkilö halua pudota joukosta. RatRace- nuorten aktivointipäivän järjestäjän näkökulmasta kustannuksia tapahtuman toteutuksesta tuleekin paljon, eikä alueen nuorisotyön vuosibudjetti päättä huimaa, uskotaan vahvasti tapahtumalla olevan kauaskantoiset hyvät vaikutukset paikkakunnan hyvinvointiin ja syrjäytymiskustannuksia ajatellen.

Yhteiskunnan eri tukitoimien tulisi löytää keino, jolla saisi katkaistua sukupolvien kierteen vähävaraisuuden, päihteiden käytön tai matalasti kouluttautumisen osalta. Itsetuntoa vahvistavien asioiden tekeminen yhdessä muiden ikäisten kanssa auttaa motivoimaan myös tulevaisuuden suunnittelussa. RatRace tapahtuman olemme halunneet murtaa ennakkoluulojen muurit ja auttaa nuoria tarttumaan hetkeen. Yläkouluikäiset käyvät jokainen tutustumassa RatRace messupäivään, joka antaa nuorille

näkemyistä koulutus ja vapaa-aikapuolen mahdollisuuksista. Vaikka juuri sinä samaisena messupäivänä ei ehkä tulisikaan esim. seuroihin uusia jäseniä, uskomme että tästä messupäivästä saatu kokemus vahvistaa osallistumaan mieleisiin lajeihin tai kerhoihin myöhemmässä elämänvaiheessa.

Suomessa oli 51 300 syrjäytynyttä alle 29 vuotiasta nuorta vuonna 2010. Luku on sen hetkisistä tuon ikäluokan nuorista n. 5 %. Työttömänä työnhakijana heistä oli 18 800 henkilöä ja tilastojen ulkopuolelle jäi 32 500 nuorta. Luokittelu syrjäytyneeksi tarkoittaa sellaista henkilöä, joka on jäänyt työvoiman tai opiskelujen ulkopuolelle ja joilla ei ole peruskoulun jälkeisiä opintoja suoritettuna. Tilastojen ulkopuolelle jääneet 32 500 nuorta muodostavat ytimen, joita ei näy missään tilastoissa. Mitä kauemmin nuori on ns. hukassa, sitä pienemmäksi muuttuu kouluttautuminen ja yhteiskunnan aktiivinen jäsenyys. Syrjäytynyt on laaja käsite, joka pitää sisällään laajaa psyykkis-aineellista problematiikkaa, yhteiskunnan normaalikäytännöistä putoamista sekä erilaisia riippuvuuksia tai rikollisiakin piirteitä. Tilastollisesti huoli nuorten miesten puolesta on suuri, sillä 64 % syrjäytyneistä on miehiä, kun taas naisia heistä on 36 %. Syrjäytyminen on myös maahanmuuttajiin läheisesti liittyvä ilmiö, sillä neljännes maahanmuuttajataustainen on syrjäytynyt. Syrjäytyneiden joukko on hyvin kirja, koska se pitää sisällään myös opiskelemaan pyrkivät, pimeää työtätekevät, valmentautuvia urheilijoita, omaishoitajia, tulottomia taiteilijoita tai kolmannella sektorilla palkatta toimivia nuoria. Ainoa yhteinen piirre tälle joukolle on se, ettei heistä jää mitään merkintää opiskelija- työeläke- tai verotusrekistereihin. (Myrskylä 2012, 1-3.)

Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisun mukaan syrjäytyminen voidaan määritellä näin:

Syrjäytymisellä tarkoitetaan kasaantunutta huono-osaisuutta, jossa yhdistyvät pitkäaikainen tai usein toistuva työttömyys, toimeentulo-ongelmat, elämänhallintaan liittyvät ongelmat ja syrjäytyminen yhteiskunnallisesta osallisuudesta. Syrjäytymiseen voi liittyä sairautta tai vammaisuutta, poikkeavaa käyttäytymistä, rikollisuutta ja päihteidenkäyttöä. Mikään yksittäinen ongelma ei sinänsä aiheuta syrjäytymistä, vaan kysymys on kasaantuvista ongelmista ja eräänlaisen huono-osaisuuden kehän muodostumisesta. Syrjäytymisessä on siten kyse moniulotteisista, pitkäaikaisista ongelmista. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006, 5.)

Vaikka itse syrjäytyminen tilastollisesti ei ole juurikaan kasvanut vuosien varrella, voidaan asiaa pitää kuitenkin hyvin huolestuttavana. Suomessa nuorten syntyvyys on

laskenut. Vuonna 2010 Suomessa syntyi 60 980 lasta kun taas samaisena vuotena nuoria syrjäytyneitä oli 51 341. Mikäli laskemme lisäksi tähän lukuun lapsia kotona hoitavat nuoret äidit, joilla on vain peruskoulu suoritettu (8 443) on ulkopuolisten lukumäärä jo 59 784. Huomioitavaa kuitenkin on, ettei syrjäytyneet nuoret vuosittain ole samoja. (Myrskylä 2012, 5-6.)

Yhteiskunnan tulisi reagoida syrjäytymiskysymykseen nopeasti. Jokaiselle tulisi tarjota mielekästä tekemistä, joka innostaa osaltaan, kuin samalla kasvattaa nuorta itsenäiseksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi. Mikäli nuori saavuttaa syrjäytyneen identiteetin ja statuksen, saattaa olla suuri työ palauttaa hänenlainen täysipainoiseksi jäseneksi yhteiskuntaan takasin. Syrjäytyneen nuoren identiteettiin kuuluu heikko elämänhallinta, välinpitämättömyys, päihteiden käyttö, sosiaaliset ongelmat, innottomuus sekä kadonnut elämänhalu. (Hämäläinen 2000, 12–13.)

Mielekkäästi rakennetut työ ja opiskelupolut voivat edesauttaa nuorta ponnistelemaan myös muiden elämänosalalueiden hyväksi ja samalla vahvistaa uskoa tulevaisuuteen. RatRace tapahtumalla uskotaan olevan positiivinen vaikutus nuorten elämänlaatua parantavana tapahtumana. Erityisesti nuorten sosiaalinen vahvistaminen voidaan käsittää ennaltaehkäisevän työn ytimeksi, sillä se tarkoittaa nuorille suunnattuja toimenpiteitä elämäntaitojen parantamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Varmasti jokainen, joka työskentelee tai harrastaa lasten ja nuorten parissa tekee parhaansa saadakseen nuoren tuntevan itsensä osaksi ryhmää ja kokonaisuutta sekä myös tulleen kuulluksi ja nähdyksi. Usein nuorisotyöntekijät ovat huimassa roolissa monen nuoren elämässä. Kuinka paljon he voivat tukea nuoria, joilla ehkä puuttuu perheestä lämpö, välittäminen ja se tärkein eli rajat sekä suunnan näyttö oikeaan.

Haapavedellä nuorisotilan kävijät ovat pääasiassa nuoria, joilla ei ole harrastusta, eikä juuri muutakaan sisältöä koulupäivän jälkeen. Nuorisotalolla toimii talotoimikunta, jonka jäsenet eivät välttämättä ole luokan parhaiten menestyviä tai urheilusuorituksiltaan mitaleja kahmivia nuorukaisia, vaan usein he ovat niitä, jotka eivät ole vielä kiinnittyneet mihinkään. On ensisijaisen tärkeää auttaa heitä löytämään yhteisö johon tuntee kuuluvansa, ettei yhteiskunnan rattaasta putoamista pääsisi tapahtumaan. Nämä joskus harmaita hiuksia tuottaneet nuorukaiset ovat tehneet pyyteetöntä työtä

mm. RatRace tapahtuman toteuttamisessa ja saaneet ansaittua kiitosta. Pienillä asioilla voi tukea nuoren itsetuntoa hyvinkin paljon.

Sosiaalinen vahvistaminen on siis aina läsnä ja sitä tarvitaan jokapäiväisessä ihmisten välisessä kanssakäymisessä. Niinkin yksinkertaiset asiat kuin ystävyys, koulutus, työsuhteet sekä perhe tarvitsevat sosiaalista vahvistamista. Jokainen ikäryhmä osaltaan tarvitsee sosiaalista vahvistusta. Usein perhe ja lähisuku ovat niitä joihin turvaututaan, mutta hyvin monelle ulkopuolinen henkilö kuten esim. etsivä nuorisotyöntekijä voi olla merkittävässä roolissa. Sosiaalinen vahvistaminen täytyisi toimia jokaisella osa-alueella mutkattomasti, jotta elinolot, kasvu ja kehitys saisivat mahdollisimman hyvät raamit. Jos joku osa-alue ei toimi, tulisi toisen paikata vajetta, kuten nuorisotyö monesti tekeekin. Nuorisotyön tavoitteina onkin nuorten hyvinvointi sekä elämäntilintä. Hyvinvointia voi mitata monelta näkökulmalta, mutta yksilön hyvinvointi heijastuu varsinkin nuorissa koko yhteisön hyvinvointiin. Elämäntilintä, sosiaalinen vahvistaminen, osallisuuden edistäminen sekä elämyksien ja ilon tuottaminen ehkäisevät syrjäytymistä.

Köyhyys sinänsä on käsitteenä hyvin usein nuorten keskuudessa läsnä. Usein tapahtumat ja retket maksavat, eikä niihin ole varaa osallistua. Nuoret kulkevat trendien perässä, mutta jokaisella perheellä ei ole varaa ostaa esim. Burtonin 100 € hupparia. Joutuvatko köyhät perheet tänä päivänä tekemään enempi työtä syrjäytymisvaaran alla? Köyhyys itsessään ei mielestämme syrjäytä, mutta taustalla olevat ongelmat voivat aiheuttaa monimuotoisia ongelmia perheeseen. Työttömäksi jääneet vanhemmat ovat riskissä masentua, käyttävää runsaasti alkoholia tai laiminlyödä muuten vanhempien velvollisuuksia, joiden seuraukset voivat olla nuorelle hyvin vaarallisia. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2013)

Nuorelle ainut tiedon ja sosiaalisen elämän lähde saattaa olla tietokone ja sosiaalinen media. Näitä nuoria valitettavasti tapaa enenevässä määrin. Hankalalta tuntuvia asioita aletaan kartella ja pikkuhiljaa kaikki yhteiskunnan tarjoamat virikkeet kuten koulutus, työ, harrastaminen jne. tuntuvat mahdottomilta. Voi mennä jopa useita vuosia ennen kuin kukaan havahtuu tiedustelemaan kuinka nuori voi tai mitä hänelle kuuluu. Etsivässä nuorisotyössä huoneisiin hautautuneita nuoria vailla minkäänlaisia

kontakteja ulkomaailmaan tapaa hyvin usein. Kirjassa ”Komerot”, kadotettujen nuorten tarinoita tilannetta kuvataan erään nuoren tarinassa näin:

Käyn ulkona noin kerran viikossa enimmäkseen psykologilla tai kaupassa. Mun sosiaalinen elämä on netissä. Mun päivät menee lähinnä sängyssä. Oon siirtänyt tietokoneenkin niin, ettei mun tarte nousta sängystä. (Tamminen, Eskelinen 2013, 16).

Tällaisille nuorille olisi syytä keksiä tekemistä, jossa saa merkittävän roolin. Nuorisotalon talotoimikunta on hyvä esimerkki nuoria innostavasta toiminnasta. Syrjäytymishanalla olevat nuoret voivat saada paljon hyvää aikaiseksi talotoimikunnassa ja ovat osa yhteisöä jolla on merkitys. Tällä tavoin huomaamatta asetamme nuoren asemaan, jossa hänen tekemillään asioilla on merkitys ja hän tulee nähdyksi ja kuulluksi. Hyvin tehdyn työn päätteeksi he saavat vielä kiitokset ja ehkä pienen palkinnon. Nämä pienet asiat voivat olla suuria askelia nuorelle kohti aktiivista kansalaisuutta. Samat asiat pätevät myös nuorisovaltuustossa, jossa nuoret saavat osaltansa myös olla vaikuttamassa asioihin.

Nuorissa on toivoa, heidän sukupolvensa on mahdollista muuttaa rakenteet ja nuorilla on oikeus määritellä itse minkälaista maailmaa pyrkivät rakentamaan. Nuorisotyö voi olla hyvinkin tärkeä osa nuoren elämää. Nuorisotyö antaa mahdollisuuden tulla kuulluksi ja hyväksytyksi sekä samalla antaa mahdollisuuden vertaistuelle. Yhä useammin nuorisotyöntekijä voi olla nuorelle se ainut luotettava aikuinen, jolle uskalletaan puhua tuntemuksistaan. (Erkko & Hannukkala 2013, 32–34.)

Sosiaalinen vahvistaminen ja hyvinvointi ovat moniulotteinen käsite ja järjestöt tekevät sitä hyvinvoinnin edistäjänä. Hyvinvoinnissa on kyse elintasosta ja elämänlaadusta. Käsitteenä hyvinvointijärjestöt, jolla osoitamme kaikkiin niihin järjestöihin, jotka toimivat yhteiskunnan hyvinvoinnin asialla, oli kyse elintason liittyvistä asioista tai elämänlaatua parantavista tekijöistä. Hyvinvointijärjestöt voivat toimia hyvinvoinnin puolesta tarjoamalla esimerkiksi tukea ja apua, tietoa, neuvontaa ja ohjausta ja yhteisön, johon kuulua. Näin hyvinvointijärjestöt kehittävät parempaa arjen hyvinvointia, käyttäen ihmisten omia tietoja, taitoja ja verkostoja. Hyvinvointijärjestöjä ovat esim. sosiaali- ja terveysalan järjestöt, mutta myös monilla muilla järjestötoimialoilla, kuten esim. lapsi- ja nuorisojärjestöissä, tehdään kansakunnan hyvinvointityötä. Tietoisuu-

teen ei hyvinvointijärjestö ole vakiintunut käsite, mutta hyvinvointiin voidaan liittää nykyisin myös hyvin kiinteästi hyvinvointipalvelut. Hyvinvointipalveluilla ei tarkoiteta pelkästään sosiaali- ja terveystalvveluita, vaan niihin luetaan myös kulttuuri-, liikunta ja koulutuspalvelut. Tuottajina ja kehittäjinä järjestöt ovat näin ollen yksi osa yhteiskunnan hyvinvointipalvelujärjestelmää.

3.2 Vapaa-aika

Hyvinvointia edistävä toiminta on nuorisotyössä erittäin tärkeässä roolissa. Erilaista elämäniloa tuottavat asiat sekä innostamiset harrastamaan ovat keskeisiä asioita kuntien, seurakuntien ja järjestöjen toimenkuvissa. Palveluihin osallistutaan yleisesti oma-aloitteisesti ja vapaaehtoisesti. Toiminnoista haetaan psyykkistä, fyysistä sekä henkistä hyvinvointia. Monetkaan nuoret eivät elokuviin mennessään tai kuntosalilla käydessään ajattele ehkäisevän syrjäytymistä tai käy nuorisotalolla vahvistuakseen sosiaalisesti, vaan se tehdään positiivisten kokemusten ja elämyksien saamiseksi. (Salo 2012, 84.)

Suomessa tehdään paljon hyvää työtä järjestö-, harrastus- ja vapaaehtoisten voimin. Mielestämme hienoin ja kehittävin sosiaalisen vahvistamisen kenttä on vapaa-ajalla tapahtuva toiminta. Samalla kun harrastustoiminta kasvatti sosiaalista pääomaa, antoi se myös tietyt säännöt ja raamit elämälle. Ajoissa oli tultava paikalle, asianmukaiset kampeet oli oltava mukana, sekä ruoka, lepo jne. asiat oli oltava kunnossa. Mikäli joku osa-alue näistä ontui, heijastui se välittömästi yksilön suoritukseen, mutta myös koko joukkueeseen. Nämä valmiudet ovat erittäin hyviä omaksua myös koulutyössä kuin työelämässäkin.

Sosiaalisuus on synnynnäinen temperamenttipiirre ja sillä tarkoitetaan halua ja kiinnostusta olla toisten ihmisten seurassa. Sosiaalisilla taidoilla taas tarkoitetaan taitoa selviytyä sosiaalisissa tilanteissa sekä miten toimia toisten kanssa. Sosiaalisia taitoja opitaan kokemusten ja kasvatuksen kautta. Se, että joku on sosiaalinen, ei vielä tarkoita, että hänellä on hyvät sosiaaliset taidot. Sosiaalisiin taitoihin kuuluu toisen ymmärtäminen ja huomioiminen. Tarvitaan myös hienotunteisuutta, empatiaa sekä sympatiaa. (Erkko & Hannula 2013,101.)

Ihmisten sopuisaa yhteiseloä sekä hyvinvointia edistämään tarkoitettujen yhteiskunnallisten järjestelyiden taustalla on tietenkin käsitys siitä, että millainen elämä ihminen on kokonaisuutena, sen tarpeet huomioiden. Ennen kaikkea tärkeää on ollut miettiä millainen hänen tulisi olla. Kaikkien edellä mainittujen nojalla voidaan ymmärtää mikä on meille ihmisille hyväksi ja mikä ei. Perustarpeet jokaisella meillä on samat, tulee saada ruokaa, vettä, lämmintä jne. mutta on sattumaa mihin maahan kukin meistä on syntynyt, mitkä edellytykset juuri sillä maalla on esim. opiskelujen ja koulutuksen suhteen, onko lääketiede yhtä kehittynyt kuin meillä täällä Suomessa tai onko sinulla vaikkapa uskonnon vapaus, onko sinun mahdollista saada yksilöllistä tukea ja apua jos olet kuuro tai sokea. Enää nykyaikana ei saisi olla mahdollista, että ketään eristetään yhteiskunnasta erityispiirteidensä vuoksi. (Vehmas 2009, 108–110.)

3.3 Internet yhteisöt

Internet antaa myös auttajille uuden tavan lähestyä nuoria, esim. etsivässä nuorisotyössä voi hyvin hyödyntää sen muotoja ja reaaliaikaisuutta. Muistettava on kuitenkin, että internetin välityksellä tapahtuva keskustelu voi jäädä vajavaiseksi, koska keskustelijoiden kasvot eivät näy toisilleen, ilmeet, eleet ja olemus saattavat kertoa usein enemmän kuin pelkät sanat. Väärin ymmärryksiäkin näin ollen voi tulla. Internet on parhaimmillaan helppo ja halpa yhteydenpitomuoto. Sosiaalisessa mediassa käyttäjän ei tarvitse mennä tyyliltään tai ulkoisilta muodoiltaan mihinkään muottiin vaan voit olla reilusti se joka olet. Yksinäiset nuoret käyttävät ominaisuutta hyödykseen ja tuntevat kuuluvansa mukaan ryhmään ja yhteiskuntaan. Vuonna 2008 IRC-palvelimen käyttäjille suunnatussa kyselyssä tiedusteltiin palvelimen käytön vaikutuksia ihmissuhteisiin. (Heiskanen & Saaristo 2011 157–164.)

Tietotekniikka edesauttaa yhteiskuntaan kiinnittymistä ja näin ollen tukee myös aktiivisuutta kansalaisena. RatRace nuorten aktivointipäivän suunnittelussa on myös otettu huomioon nykyaikaiset muodot olla osana tapahtumaan. Olemme suunnittelemassa yhdessä oppilaitoksien, eritoten media-assistentti opiskelijoiden sekä kaupungin ATK-vastaavien kanssa live-lähetystä tapahtumasta. Joillekin kynnys osallistua näin suureen tapahtumaan voi olla liian suuri. Ne nuoret jotka eivät syystä taikka toisesta pääse paikalle, voisivat omalta kotitietokoneeltaan seurata päivän - sekä illan

tapahtumia. Näin ollen jokaisen olisi mahdollisuus tietää, mitä seuraavana arkipäivänä koulussa puhutaan, eikä kukaan jäisi ulkopuoliseksi. Edellisten vuosien RatRace tapahtumaa on seurattu mm. youtube palvelimelta useita kymmeniätuhansia kertoja. Aktivointipäivän tapahtumat ovat jääneet elämään pitkäksi aikaa vielä tapahtuman jälkeenkin. Nuoret ovat linkittäneet myös Facebook palvelimelle omia kännykkäkuvia sekä videonpätkiä. Voi olla useitakin syitä, jonka vuoksi nuori putoaa yhteiskunnan rattaista. Internet ja sen tuoma virtuaalimaailma antaa esim. koulukiusatuille, ujoille ja aroille nuorille mahdollisuuden tulla osaksi yhteisöä ja saada sanansa kuuluviin kaltaistensa joukossa.

3.4 Yhteiskunnan jäsenenä

Kansalaistoiminnan motivaatiot vaihtelevat jokaisen persoonan mukaan, yksi kaipaa työlleen vastapainoa, toinen tekemistä ja kolmas ehkä ystävää. Sosiaalisuus on vahva argumentti yksityistyvässä maailmassa, jossa suurin ongelma on monelle yksinäisyys. Yksinäisyys on hyvin yleinen ongelma, joka johtaa henkiseen pahoinvointiin, mielenterveydellisiin ongelmiin ja syrjäytymisen voimistumiseen. Harjun kirjan mukaan kansalaistoiminta rakentuu pääosin sosiaalisuuden varaan, yhdessä tehdään asioita yhteiseksi hyväksi, yhdessä kannetaan vastuuta omasta asuinympäristöstä tai toimintaympäristöstä. Kun nuori lähtee mukaan kansalaistoimintaan ja osallistuu aktiivisesti yhteisen hyvän rakentamiseen on hänen mahdollista löytää uusi polku elämässään. (Harju 2003, 43–45.)

Kansalaistoiminta tarjoaa hyvän pohjan sosiaalisen pääoman kartoittamiselle. Sosiaalisen pääoman olennaisin osa on luottamus ja se ilmentyy vastavuoroisuudella, normeilla, informaatiolla ja kommunikaatiolla. Muita tarvittavia pääomia on rahapääoma, fyysinen pääoma, sekä henkinen pääoma. Sosiaalisen pääoman kerryttämisessä ei ole kyse talouskasvusta vaan yleisestä hyvinvoinnista. Sosiaalinen pääoma on kykyä työskennellä yhdessä yhteisten, yleensä paikallisten päämäärien hyväksi. Sosiaalinen pääoma ei vahvistu itsestään vaan myös siihen vaaditaan pitkäjänteistä ja pyyteetöntä työtä. Yhteisössä ilmenevät yhteenkuuluvuudentunne, vastavuoroisuus, hyvä tiedonkulku, sosiaaliset taidot sekä erimielisyyksien avoin käsittely vahvistavat sosiaalista pääomaa. (Harju 2003, 61–69.)

Kolmas sektori tarjoaa paljon vaihtoehtoja, joita valtio tai kunnat eivät pysty tarjoamaan. Ennaltaehkäisevästi onkin tärkeää, että tarjontaa ja aktivointia on paljon saatavilla. Mukanaolo, toiset ihmiset sekä erilainen tekeminen ovatkin parhaita lääkkeitä syrjäytymisen ehkäisyyn. Yksinäisyys lienee suurimpia syitä syrjäytymiseen. Vapaaehtoistyö sekä kansalaistoiminta tarjoaa keinon pysyä porukassa. (Harju 2003, 135–138.)

Kansalaistoiminnan vaaliminen ja vahvistaminen kannattaa. Tärkeää on toimia aidosti osallistujalähtöisesti. Toiminta tulee tehdä ihmisten ehdoilla ja ihmisten hyväksi, jonka arvot nousevat mukana oleville. Toiminnassa tulee keskittyä sisältöön ja sanomaan sekä uskoa pitkäjänteisen työn tulokseen. Aikaa ja energiaa tulee jättää myös kehittämistyöhön. Yhteisöllisyys rakentuu paikallisesti, kun ihmiset kohtaavat ja rakentavat sosiaalisia verkostoja. (Harju 2003, 171–182.)

Kyselytutkimusten mukaan joka toinen 10 – 29 -vuotias suomalainen on jollain tavalla mukana järjestötyössä. Järjestöosallistuminen periytyy ja on hyvinkin todennäköisempää, jos vanhempi on ollut tai on mukana järjestötoiminnassa. (Silvennoinen 2001, 30- 31.)

Järjestöjen aktiivinen osallistuminen RatRace tapahtumassa on hyvin oleellista, jotta nuori kiinnostuisi harrastuksista tai niiden olemassaolosta, eteenkin niille nuorille jotka eivät harrasta mitään tai harrastaminen on vähäistä. Perheiden vanhempien antama tuki järjestötoimintaan on tässäkin tapauksessa hyvin tärkeää. Mikäli vanhemmat ovat tietoisia lastensa harrastuksista ja kannustavat heitä osallistumaan, on hyvin todennäköistä, että lapsi myös jatkaa harrastuksien parissa myöhempään ikään.

4 KOULU YHTEISÖNÄ

4.1 Roolit koulussa

Tänä päivänä yhteisöllisyys on läsnä perheissä läpi elämän. Yhteisöllisyyttä on jo varhaislapsuudessa, mutta eritoten se on läsnä koulumaailmassa. Luokka on ryhmä, jonne jokainen on joutunut omasta halusta riippumatta. Ryhmässä jokaiselle muodostuu statukset tahtomattaan, joilla he erottuvat joukosta. Status hankitaan kohtaamisien sekä vuorovaikutuksen avulla. Status voi myös olla kovankin työn tulos ja sitä ei haluta menettää. Jokaisella luokassa on siis rooli, olipa se sitten iso tai pieni. Luokassa vallitsee myös isommat ryhmittymät ja niihin kuuluminen vaatii tietynlaista statusta, johon vaikuttaa paljon myös vapaa-aika, kenen kanssa on ollut missäkin tai mitä harrastaa. Luokka on hyvin intensiivinen ryhmä ja se saattaa saada selville jäsenistään arkaluontoisiakin asioita. Ryhmä saattaa aiheuttaa paineita, mutta parhaassa tapauksessa se poistaa ne. Vaikka tunnit vaihtavat aihetta ja ryhmäläiset saattaa valita erityyppisiä aineita, kokonaisuutena ryhmä eli tässä tapauksessa luokka säilyy läpi yläkoulun samana. Luokassa ei vallitse ukko- tai akkavalta vaan johtajuus perustuu statukseen. Yleensä johtajuus saavutetaan rohkeudella sekä sanavalmiudella tilanteessa kuin tilanteessa. Seitsemäs luokka on aikaa jolloin jokaiselle muodostuu oma rooli, on äänekkäitä häselttäjiä sekä hiljaisia puurtajia. Vaikka aluksi oma luokka ei tuntuisikaan omalta ja siitä haluaisi eroon, on 8-luokalla tilanne jo toinen, jokainen tuntee löytävänsä paikkansa luokassa. (Hoikkala & Paju 2013, 14–18)

Keskeisimmät roolit voi lajitella karkeasti hiljaisiin ja äänekkäisiin. Äänekkäiden ääripäänä ovat riehujat ja hiljaisilla taas ääripäänä hissukat. Tutkimuksen kohteena olevasta luokasta lähes puolet tupakoi ja he sijoittuvat listalla äänekkäiden alkupäähän, kun taas hissukat eivät polttaneet lainkaan tupakkaa. Kun oppilas on kerran päätynyt/ajautunut tiettyyn rooliin, ei siitä helpolla pääse irti.

Nuoret tarkkailevat herkeämättä itseään ja toisiaan keräten tietoa, luuloja ja mielipiteitä itsestään. Toisten sanomiset saattavat jäädä hyvinkin pitkäksi aikaa muistiin. Tulla joksikin ja olla jotakin, mutta pysyä ainutlaatuisena yksilönä on haaste itse kul-

lekin. Jokaisella on oma erityisyytensä ja ryhmä tai osa ryhmästä auttaa vahvistamaan viestiä kuka ja millainen yksilö olen.

Koulussa satojen oppilaiden massassa pelottavin asia on yksinäisyys. Ilman omaa turvaverkkoa eli ryhmää on hankala selvitä. Kun joku nuorista on jätetty ulkopuolelle, on siihen hyvin hankala ulkopuolelta puuttua vaikka kuinka tahtois. Ryhmätöihin ja liikuntatunneilla samaan joukkueeseen voi pakolla laittaa oppilaita, mutta ystävyyttä sillä ei voi rakentaa. Kun oppivelvollisuus pakottaa kouluun, jossa muut eristävät on tilanne erittäin kiusallinen. Aikuiselle tämä todennäköisesti olisi liian iso asia, eikä hän enää menisi sellaiseen yhteisöön, jossa kukaan ei pahimmassa tapauksessa edes huomaisi olemassaoloa. (Hoikkala & Paju 2013, 75–77)

RatRace aktivointipäivän tarkoituksellisesti haettu rutiineista poikkeava habitus auttaa jokaista nuorta pääsemään irti hetkeksi mahdollisista rooleistaan ja antaa hyvän mielen viedä mennessään. Lähes kaikki nuoret ikään, sukupuoleen tai kaveripiiriin katsomatta osallistuvat aktiviteetteihin tapahtumassa. On hienoa huomata iloisia ilmeitä, kun saakin kaverikseen laserammuntapisteelle luokan hiljaisimman tytön. RatRace tapahtumassa luokissa syntyneet roolit ja statukset ovat tiessään. Nuoret eivät enää kiinnittä niihin huomiota, koska ovat niin innoissaan menossa testaamaan kaikkia pisteitä.

4.2 Kiusaaminen

Koska konfliktit ja erimielisyydet, mielipide-erot ja mieltymykset vaihtelevat jokaisen ihmisen välillä, on se tuiki tavallista, jos joskus tulee riitaa milloin mistäkin. Välienselvittely ei ole paha-asia, vaan sillä on myös kehityksellinen tehtävä. Mikä sitten luetaan kiusaamiseksi, jos kiusaaja ja kiusattu ovat luonteeltaan, temperamentiltaan ja elämäntavoiltaan aivan toisenlaisia. Toinen voi olettaa kiusaamisen olevan vain leikkiä, kun taas toinen kokee olevansa nöyryytetty sekä loukattu.

Kiusaamisella tarkoitetaan yhteen ja samaan henkilöön toistuvasti kohdistuvaa tahallisen vihamielistä käytöstä. Oikeastaan minkä tahansa harmin, haitan tai pahanmielen tarkoituksellista aiheuttamista. (Salmivalli 2010, 12-13).

Päiväkodin, koulun mikseipä työyhteisönkin haasteena on löytää kultainen keskitie miten puututaan ja mihin puututaan, lähtökohtana kuitenkin olisi se, että jokaisella olisi hyvä olla. Kiusaamisella voi olla useita muotoja kuten esimerkiksi sanallista, epäsuoraa, porukan ulkopuolelle jättämistä, fyysistä tai omaisuuteen kohdistuvaa. Tutkimusten mukaan 5-15 % peruskouluikäisistä on kiusattuja. Alakouluikäisistä jokaisella luokalla olisi tutkimuksen mukaan yksi kiusattu oppilas. Tieteellistä tutkimusta aiheesta on tehty 1970- luvulta saakka. Koulukiusaamisesta on keskusteltu vuosikymmenien ajan, mutta näyttöä siitä, että sitä olisi saatu vähennettyä, ei valitettavasti ole. Johtopäätöksenä on, että Suomessa ei vielä ole tehty riittävästi kiusaamisen vähentämiseksi tai keinot ovat olleet väärät. (Salmivalli 2010, 17–23)

Kouluoloissa koulukiusaamisen osalta selvisi, vuoden 2013 kouluterveyskyselyn mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokan pojista 8 % sekä tytöistä 6 % ilmoitti, että heitä olisi kiusattu koulussa vähintään kerran viikossa yhden lukukauden aikana. Ammatillisissa oppilaitoksissa vastaava luku oli 6 % pojista ja 3 % tytöistä. Yksi prosentti lukio tytöistä ja kaksi prosentti lukiolas pojista ilmoitti koulukiusaamisesta. (kouluterveyskysely 2013)

Selvää on, olipa kiusaamisen muoto mikä tahansa jättää se pysyvät jäljet nuoreen. Usealle huono-osaisuudelle suoraan yhteys on juuri peruskoulussa tapahtuneelle kiusaamiselle, joka heijastuu elämänvalinnoissa aina aikuisikään saakka. Kiusaamiselta emme voi välttyä kokonaan, eikä siihen pystytä erinäisten syiden vuoksi puuttumaan riittävän tehokkaasti, voimme vain uskoa suvaitsevaisuuskasvatuksen ja valistustyön tuottavan pitkällä aikavälillä tulosta. Kiusaaminen jättää elämän mittaiset arvet sitä kohdanneille, siksi RatRace tapahtuman yksi tärkeistä kokonaisuuksista on myös kiusaamiseen puuttuminen.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimuksen tavoite ja tarkoitus

Tutkimuksen tarkoituksena on saada tietoa tapahtuman onnistumisesta, tarpeellisuudesta ja siitä, hyötyvätkö nuoret ja näytteilleasettajat tapahtuman järjestämisestä. Tietoa tarvitaan myös aktivoinnin ja osallisuuden toteutumisesta tapahtumassa. Tavoitteena oli kerätä mahdollisimman hyvä ja kattava tieto nuorten ja toimijoiden osallisuudesta tapahtumaan sekä hyödyntää vastauksia tulevissa tapahtuman järjestelyissä. Tutkimuksessa tärkeäksi toimijoiden osalta nousi tapahtuman onnistuminen sekä kokivatko näytteilleasettajat päivän hyödylliseksi.

5.2 Määrällinen tutkimus, aineistonkeruu ja webropol

Tutkimusmenetelmänä käytimme kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta. Tarkoituksen oli kartoittaa nuorten kiinnostusta tapahtumaa kohtaan, aktivoiko ja osallistaako tapahtuma heitä. Toimijoiden osalta halusimme tietää mm. yhteistyön toimivuutta yhdessä Haapaveden vapaa-aikatoimen kanssa ja hyötyykö näytteilleasettajat tapahtumasta.

Aineisto voidaan kerätä tekemällä kysely suurelle ryhmälle yhtä aikaa esimerkiksi koululuokissa. Mikäli aineiston keruu on hyvin suunniteltu ja se on tehokasta, aineisto voidaan kerätä samaan aikaan useaan tutkimukseen. On tärkeää kuitenkin muistaa, ettei aineistonkeruu saa viedä liikaa aikaa vastaajalta tai väsyttää häntä, sillä silloin tutkimuksen luotettavuus heikkenee. Onnistuneen tutkimuksen perustana on huolellisesti harkittu lomakkeen pituus ja muotoilu. Maksimipituus vaihtelee kohderyhmän mukaan, näin ollen lomakkeen pituutta suhteutetaan vastaajiin eli kuinka pitkään koehenkilöt huolellisesti jaksavat vastata. Selkeä etu aineistokeruumuodossa on, että paikalla oleva tutkija tarkentaa kysymyksiä tarvittaessa ja vastaajat voivat kysyä ongelmatilanteissa tutkijalta. Lomakkeen tulisi olla helppo ymmärtää, ettei väärinymmärrysmahdollisuuksia tulisi. Kyse on mielipiteiden ja asenteiden mittaamisesta useammasta ja sopivammasta vaihtoehdosta. (Aaltola & Valli 2007, 104–107, 155)

Tietotekniikan kehitys on johtanut siihen, että strukturoitujen kysymysten suosio on viime vuosikymmenien aikana kasvanut. Avointen kysymysten suosijat perustelevat valintaansa sillä, että kysymykset antavat vastaajalle mahdollisuuden sanoa, mitä heillä todella on mielessään, kun taas monivalintakysymyksissä vaihtoehdot ovat annettu jo valmiiksi. Avomien kysymyksiä sisältö voi olla hankala käsitellä kirjaviiden vastaussisältöjen vuoksi. Tutkimustyön tärkeimpiä kysymyksiä onkin, ovatko tulokset tosia ja luotettavia. Tutkimuksen luotettavuuden pohdinnassa päädytään filosofisiin kysymyksiin, jotka perinteisesti kuuluvat tietoteoriaan. Olennainen osa selvittelyssä on, miten tieto voitaisiin saavuttaa ja kuinka tosi tieto on. (Heikkinen, Rovio & Syrjälä 2006,163.)

Kysymyslomakkeiden laadinta on aina tapauskohtaista ja sen onnistumisessa vaikuttaa moni asia, kuten kokemus, taito sekä persoonallisuus kokonaisuudessaan.

Kysymysten laadinnassa selkeys on tärkeintä. Kysymyksissä tulee välttää sanoja usein, tavallisesti, useimmat ja yleensä. Spesifiset kysymykset ovat parempia kuin yleiset kysymykset. Lyhyet ja napakat kysymykset ovat hyviä, koska liian pitkät kysymykset sekoittavat vastaajaa tai lopettaa innon vastata kyselyyn. Suunnittelussa huomiota tulisi myös kiinnittää, että kysymyksessä kysytään vain yhtä tiettyä asiaa, kaksoismerkitystä tulee välttää. Sanojen käytössä kannattaa olla tarkkana, tulisi välttää ammattisanastoa sekä johdattelevia ilmaisuja. Kysymysten määrää ja järjestyä pohdittaessa huomiota täytyy kiinnittää aikajärjestykseen sekä siihen, että helpot kysymykset ovat alussa ja vaikeammat spesifimmät kysymykset loppupuolella kyselyä. Kun kysymykset on saatu laadittua, kootaan niistä lomake. Lomakkeen ulkonäköön kannattaa kiinnittää huomiota, ainakin sen tulisi olla selkeä ja helppo lukuinen. Avonaisille kysymyksille tulee jättää riittävästi tilaa vastata. Kyselyn lähetekirjelmässä kerrotaan yleisesti kyselyn tarkoituksesta ja tärkeydestä. Ilmoitus milloin kysely tulee palauttaa sekä luvataanko kyselyn tehneelle palaute. Tärkeintä lienee rohkaista vastaajaa vastaamaan ripeästi kyselyyn. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2003, 185–191.)

Toteutimme tutkimuksen webropolkysely 8. ja 9. luokkalaisille nuorille Haapaveden yläkoulun atk-luokassa. Lyhensimme webropol linkin, jotta linkki olisi helpompi muistaa ja jakaa luokkatilanteessa nuorille. Esitelyämme itsemme nuorille jaoimme linkin josta nuoret pääsivät vastaamaan kyselyyn. Käskynjako oli lyhyt ja ytimekäs, koska nuorilla oli myös kaksi muuta kyselyä vielä vastattavanaan. Nuorille esitimme yhdek-

sän kysymystä, joista yksi oli avoin kysymys. Lähetimme oman kyselyn RatRace 2014 näytteilleasettajille webropolin kautta. Kysely osoitettiin 55 henkilölle, joista 33 vastasi. Toimijat valitsimme siten, että vähintään jokaisesta messualueen toimipisteestä yksi henkilö sai kyselyn täytettäväksi. Tutkimuskaavake toteutettiin likertin asteikolla sekä viimeisenä oli avoin kysymys. Kyselyyn kirjoitimme saatekirjeen jossa kerroimme opinnäytetyön tarkoituksesta. Vastausaikaa toimijoiden osalta annoimme kaksi viikkoa. Noin viikon kuluttua ensimmäisestä lähettämisestä laitoimme muistutuksen kyselystä. Kyselyaineisto analysoitiin Webropol-ohjelmalla.

5.3 Eettisyys ja luotettavuus

Keskeisiä lähtökohtia tutkimusetiikan perspektiivistä hyvään tieteelliseen käytäntöön ovat mm. rehellisyys, huolellisuus, tarkkuus tutkimusta tehtäessä ja analysoitaessa. Tuloksia julkaistaessa avoimuus sekä vastuullisuus tulee muistaa. Tutkimuksen suunnittelu toteutus, raportointi sekä tallentaminen tapahtuvat vaatimusten mukaisesti tietosuoja asiat huomioonottaen. Tutkimusluvut tulee hankkia etukäteen. Näiden kohtien noudattamisesta jokainen tutkija kantaa itse vastuun. Vilppi katsotaan tieteellisessä toiminnassa väärin tietojen levittämiseksi ja esittämiseksi. Sepittämistä on väärin tulosten tai itse keksittyjen tulosten julkaisemista tutkimusraportissa. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6-7.)

Kyselystä saatuja tuloksia voidaan pitää luotettavana, siitä näkökulmasta, että vastaajista riittävä otanta osallistui tapahtumaan, joko asiakkaana tai toimijana. Tulokset antavat suuntaa sille, millä tavalla kyseinen tapahtuma voidaan toteuttaa myös muilla paikkakunnilla.

Kaikki 8. ja 9 luokkalaiset saivat vastata kyselyyn oppitunnin aikana vapaaehtoisuuteen perustuen. Tutkimuskysely oli hyvin helppo lukuinen, niin oppilaille kuin toimijoille. Vastaaminen ei vienyt paljona aikaa, eikä se vaatinut vastaajalta suurta panostusta. Osa nuorten vastauksista saattaa olla tulkinnanvaraisia, murto-osa vastauksista voi olla kiusalla tai vääryydellä vastattu. Avoimen kysymyksen vastausten analysointi osoittautui myös haastavaksi puhekielellä ilmaistujen sanontojen vuoksi.

6 WEBROPOL KYSELYN TULOKSET

6.1 Yhteenveto prosessina

Kyselyyn (liite 6) vastanneet olivat saaneet tietoa Ratracesta ennen tapahtumaa. Tällä halusimme tietää onko markkinointi ollut riittävää ja tiedottavatko opettajat tapahtumasta oppilaitaan. Tarpeet vaikuttavat siihen, mitä palvelua hän odottaa ja useat seikat vaikuttavat siihen. Menikö tapahtuma ”yli- vai ali odotusten”, asiakkaan ikä, sukupuoli, koulutustaso, persoonallisuus sekä muut ominaisuudet vaikuttavat siihen mitä asiakas pitää hyvänä palveluna. (Ylikoski 2000, 120–123.)

Pohdintaosuudessa tutkimustuloksia tarkastellaan taustakirjallisuuteen ja laadittuun tutkimustehtävään, sekä tutkimustuloksissa esitettyihin hypoteeseihin, että arvioon tulosten merkityksestä, käytettävyydestä ja luotettavuudesta. Tutkimuksessa täytyy ratkaista muotoiltu ongelma ja kuinka tutkimuksesta saatua tietoa voidaan käyttää hyväksi ja mitä olisi voinut tehdä toisin. Jos pohdinnassa esitetään hypoteeseja, on päätulosten lisäksi mietittävä tukevatko tulokset hypoteeseja vai eivät. Tarkastelujakson tulokset eivät ole yksiselitteisiä vaan niistä on tultava sellaiset seikat esiin, joilla osoitetaan tehtävän oikeat johtopäätökset, merkitsevyydet ja rajoitukset. Tarkastelujakson keskeinen sisältö osoittaa: kuinka tutkimus onnistuttiin ratkaisemaan ongelmat, mitä rajoituksia tutkimusmenetelmään liittyi, miten tutkimus lisäsi tietoa tutkittavalta alueelta, tulosten yleistävyyttä, miten tutkimustuloksia voidaan hyödyntää käytännössä tai teoriassa ja millaisia jatkotutkimushaasteita tutkimus on tuottanut. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2003, 243–244.)

6.2 Tulokset nuorten palautteesta

Nuorten kyselyyn (Liite 6) vastasi 236 henkilöä 244:stä. Vastausprosentiksi muodostui 96,72 %.

Koetko saaneesi riittävästi tietoa RatRacesta ennen tapahtumaa?

- Kyselyyn vastanneista nuorista noin 67 % saivat riittävän paljon tietoa ennen RatRace tapahtumaa. Vastausta voidaan pitää positiivisena, koska ennakkotiedotus on onnistunut.
- 24 % vastaajista ei osannut sanoa tai tiedon kulku ei ollut kohdannut heitä.
- 8 % ei vastauksia antaa ymmärtää, etteivät vastaajat ollut tiedon tavoitettavissa tai aihe ei ole ollut riittävän kiinnostava herättääkseen mielenkiintoa. Tiedon kulkua ja tapahtuman markkinointia tulee näin ollen jatkossa kehittää.

Heräsikö kiinnostus uusiin harrastuksiin tapahtumassa?

- 13,6 % nuorista vastaajista kertoo kiinnostuneen uudesta harrastuksesta tapahtumassa, mikä on suhteellisen pieni prosentti.
- 43 % vastaajista ei osannut sanoa tai vastasi "Ei". Tulkita voi, etteivät esittelypisteet ole ollut riittävän huomiota herättäviä, tai kävijät ovat olleet jo tullessaan tietoisia paikkakunnan harrastus mahdollisuuksista.

Löysitkö sinua kiinnostavia koulutusaloja?

- 18,6 % vastaajista ei ollut löytänyt uutta koulutusalaa.
- 40,7 % ei osannut sanoa tai vastasi "Ei" kysymykseen. Suuri osa kyselyyn vastanneista ei siis löytänyt koulutusalaa johon olisi herännyt mielenkiinto. Oppilaitoksien esittelypisteiden huomioiminen tulevissa tapahtumissa tulee ottaa enemmän esille. Miten messuosaston pisteet sijoittuu sekä kuinka nuorten huomio saadaan kiinnittymään monipuolisessa tarjonnassa johonkin tiettyyn koulutus alaan. Voidaan toisaalta tulkita, että kävijöistä suuri osa on tehnyt jo ammatinvalinnan osaltaan, eikä näin ollen ole ollut kiinnostunut koulutustarjonnasta.

Oliko tapahtumassa mielestäsi monipuolinen tarjonta?

- 66 % vastaajista vastasi "Kyllä". Reilusti yli puolet kävijöistä pitää tarjontaa hyvänä ja kattavana.

- n. 26 % ei osannut kertoa.
- ”Ei” vastauksia 7 %

. Koetko RatRace tapahtuman tärkeäksi?

- Noin 54 % vastaajista kokee RatRace nuorten aktivointitapahtuman tärkeäksi.
- 26 % ei osannut sanoa.
- 14 % ei kokenut tapahtumaa tärkeänä.

Onko tapahtuman ajankohta hyvä?

- 71 % vastaajista pitää tapahtuman ajankohtaa hyvänä, mikä osoittaa sen olevan oikea valinta tapahtuman ajankohdaksi. Eritoten oppilaitoksienmarkkinointia ajatellen ajankohta on erittäin hyvä. Nuorten mielipidettä ajankohdasta tulkittaessa voi ajatella ajankohdan katkaisevan pitkää talvea.
- 19 % ei osaa sanoa.
- Noin 8 prosentin mielestä ajankohtaa pitäisi muuttaa.

Aktivoiko tapahtuma nuoria?

- Noin 52 % vastaajista kertoo tapahtuman aktivoivan nuoria.
- 39 % ei osaa sanoa.
- 8 % on sitä mieltä, että tapahtuma ei aktivoi heitä.

Koetko olevasi osa tapahtumaa?

- Noin 25 % kokee osallisuutta tapahtumaan. Luku on huomattavasti alhaisempi, mitä järjestäjät olisivat osanneet odottaa. Mielenkiinto herää kuinka tapahtumaa voisi muuttaa, että nuoret kokisivat olevansa enempi osa tapahtumaa. Tulisiko nuoret ja eritoten koululaiset ottaa järjestelyihin ja suunnitteluun enempi mukaan.
- 49 % ei osaa sanoa.
- 25 % ei koe osallisuutta tapahtumaan.

Onko mielestäsi tärkeää jatkaa RatRacen järjestämistä tulevinakin vuosina?

- Vastaajista noin 80 % vastaa ”kyllä”. Vaikka vastaajista huima enemmistö on sitä mieltä, että tapahtuma tulee järjestää tulevaisuudessakin, on mielenkiintoinen ristiriita edellisen kysymyksen vastauksen osallisuudesta kanssa. Onko tapahtuma nuorille sanomaltaan merkityksetön, vaikka järjestäjien mielestä juuri sanoma ja teema tapahtuman ympärillä ovat tärkeitä.
- 13 % ei osaa sanoa.
- ”Ei” vastauksia kysymykseen noin 8 %.

Yleisesti ottaen nuorten vastaukset olivat positiivisia ja vastauksia nuorten osalta tuli paljon. Avoimien kysymyksien värikäskirjo antaa kuitenkin ymmärtää, että nuoret ovat tykänneet tapahtumasta ja tarjonnasta. Usealle nuorelle tapahtuma on osa vuoden kohokohtia, ja sitä odotetaan innolla. Avoimeen kysymykseen vastasi 88 nuorta. Avoimen kysymyksen tarkoituksena oli kerätä tietoa nuorilta kuinka he omalla puhekielellään kuvailisivat tapahtumaa, ja toisaalta saada vinkkejä kuinka he muuttaisivat tapahtumaa paremmaksi. Vastaukset olivat suurimmaksi osaksi positiivisen kannustavia. Nuoret odottivat mm. ikärajojen tiukentamista ja isompia esiintyjä kaivattiin kuten Cheek tai Anna Abreu.

6.3 Tulokset toimijoiden palautteesta

Kysely lähetettiin 55 toimijalle (Liite 7) johon vastasi 33 henkilöä. Toimijoiden vastaus prosentti on 60, joten vastaus prosenttiin voimme olla tyytyväisiä.

Oliko yhteistyö tapahtuman järjestäjien kanssa helppoa?

- 64 % toimijoista pitää yhteistyötä tapahtuman järjestäjien kanssa helppona. Tulkita voi että tapahtuman järjestäjien ja näytteilleasettajien välinen vuorovaikutus on ollut toimivaa.

Oliko tapahtuman markkinointi riittävää?

- Noin 35 % vastaajista on sitä mieltä, että tapahtuman markkinointi on ollut riittävää ja onnistunutta. Tulevien vuosien tapahtumaa ajatellen, voi markkinointiin panostaa enemmän. Kuinka tehokasta markkinointi on pelkästään järjestäjien vastuulle jäädessään. Olisiko jokaisen organisaation hyvä tehdä oma mainostyö tapahtumaa ennen tai osallistua siihen merkittävästi enemmän.
- 38 % kyselyyn vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä, että markkinointi oli onnistunutta.

Oliko hyöty tapahtumasta toimintaasi riittävä?

- 35 %, ei osannut sanoa, hyötyikö hän RatRace 2014 tapahtumaan osallistumisesta merkittävästi.
- 38 % vastaajista vastasi kysymykseen, että "jokseenkin samaa mieltä".

Tunsitko olevasi tärkeä osa tapahtumaa?

- 44 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että oli tärkeä osa tapahtuman kokonaisuutta.

Oliko tilanjako toimijoiden kesken mielestäsi onnistunut?

- 38 % vastasi jokseenkin samaa mieltä siitä, että tilanjako oli ollut toimiva. Aistittavissa on ollut tapahtumissa ja kysely vahvistanee tulkintaa, että kilpailu parhaista paikoista on kovaa. Miten hyvässä yhteisymmärryksessä tilat saadaan jaettua ilman paikkamaksuja. Tiloista ei ole tähän asti veloitettu mitään, mutta harkintaan jää olisiko syytä hinnoitella tilat. Järjestäjien näkökulmasta paikkojen hinnoittelu olisi jopa epäreilua pienien järjestöjen tai seurojen budjetit huomioon otettaessa. Isommat organisaatiot kuten oppilaitokset tulisi hinnoitteluun mentäessä kilpailemaan keskenään parhaista messupaikoista.
- 23 % ei osannut sanoa, oliko tilanjako onnistunut.

Aktivoiko tapahtuma nuoria?

- Vastaajista 47 % vastasi täysin samaa mieltä. Liki puolet oli samaa mieltä, että tapahtuma aktivoi nuoria osallistumaan.
- 41 % vastasi jokseenkin samaa mieltä.

Luuletko RatRace tapahtuma vaikuttaa positiivisesti nuorten osallisuuteen?

- 55 % täysin samaa mieltä.
- 23 % jokseenkin samaa mieltä.

Oliko tapahtuman ajankohta hyvä?

- 50 % hyvä.
- 41 % vastaajista ajankohta oli jokseenkin hyvä.

Koetko iltaohjelman olennaisena osana RatRace tapahtumaa?

- 70 % olisi sitä mieltä, että tapahtuman iltaohjelma on tärkeä.
- 20 % vastasi, että iltaohjelma kuuluu jokseenkin tapahtuman kokonaisuuteen.

Lisäsikö tapahtuman järjestäminen yhteisössäsäi yhteenkuuluvuuden tunnetta?

- 38 % jokseenkin samaa mieltä vastauksia.
- 38 % ei osaa sanoa.

Onko mielestäsi tärkeää jatkaa tapahtuman järjestämistä tulevaisuudessa?

- 76 % oli täysin samaa mieltä. Vastausprosentista voi tulkita, että toimijat ovat kokonaisuutena tapahtumaan erittäin tyytyväisiä.
- 14 % vastanneista oli jokseenkin samaa mieltä.

Huomasimme toimijoiden palautteesta muutamia kehittämisen paikkoja, jotta tapahtumasta saataisiin heille toimivampi. Järjestämme jatkossa enemmän kokouksia kaikkien toimijoiden kesken. Kokouksissa sovimme tapahtuman kulun ja toimijoiden paikat entistä tarkemmin sekä otamme huomioon selvemmin mitä kukin tarvitsee toimipisteellään. Informointi päivän kulusta ja kokonaisuuden hahmottaminen jokaisen osalta on tärkeää tulevaisuudessa. Isojen organisaatioiden varjoon jäämien ei saa olla este pienempien messupisteiden organisoinnissa. Isojen koululaitosten tiedonkulku ei ole yksiselkoista ja tämä näkyy palautteissa. Ennen tapahtumaa olevan kokouksen merkitys nouseekin yhdeksi tärkeimmäksi asiaksi ennen tapahtumaa. Kokouksiin tulee laajemmin kutsua henkilöstöä tai varmistaa sähköpostitse tiedonkulku.

Toimijat olivat vastanneet keskiarvolla kaksi kyselyyn jota voidaan pitää hyvänä tuloksena. Avoimeen kysymykseen vastattaessa toimijoilta tuli kritiikkiä infopisteen järjestämisestä sekä piha-alueen laajemmasta hyödyntämisestä. Useampi vastaaja haluaisi erityyppisiä ruokakojuja tapahtuma-alueelle. Halu saada useita erilaisia ruokapisteitä, oletettavasti juontaa juuret isompien festivaalien järjestäjiltä. Toki harkintaan tulee seuraavaa tapahtumaa suunniteltaessa esim. terveellisiä välipaloja markkinoiva koju tai vaikkapa ei smoothiebaari. Ajatus maksullista ruokapisteistä ei ehkä tule kysymykseen, koska olemme halunneet säilyttää tapahtuman ilmaisena, että jokainen vähävarainenkin voi nauttia tämän tapahtuman annista täysipainoisesti.

Ylipuolet näytteilleasettajista oli sitä mieltä, että tapahtumalla on hyvä kaiku tulevaisuuteen ja nuorten osallisuuteen. Vain yksi vastanneista on täysin erimieltä ja kokee tapahtuman olevan merkityksetön nuorten osallisuuteen. Vaikka joistakin vastauksista voi tulkita pientä tympääntymistä liian suurella volyymilla haettuun markkinointiin, amatöörimäiseen toteutukseen tai joku koki tapahtuvan olevan turha krääsän keruu paikka, voimme silti todeta, että kyselyn perusteella tapahtuma on koettu hyvinkin tärkeäksi.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

On ilmiselvää, että nuorten aktivointi on ajankohtaista jo pelkästään valtakunnan uutisia seuraamalla. RatRace aktivointipäivä on yhdenlainen kädenojennus paikkakunnan nuoria ja heidän vanhempiaan ajatellen. Olemme suoneet mahdollisuuden, johon jokainen on tervetullut katsastamaan mahdollisuudet harrastusten, koulutuksien ja muiden aktiviteettien osalta. Viranomaisten yhteistyö on ollut tärkeää itse tapahtuma päivänä. Nuoria ja heidän vanhempiaan helpottaa huomattavasti ottaa vaikkapa A-klinikan sairaanhoitajaan yhteyttä, kun hänen kasvonsa ovat jo entuudestaan tutut. Tapahtumassa on voinut myös keskustella eri viranomaisten kanssa yksityisesti, mikäli siihen on ollut halukkuutta. Tämä jos joku on matalan kynnyksen palvelua. On ilmiselvää, että RatRace tapahtuma aktivoi nuoria ja parantaa merkittävästi nuorten elämää ilman päihteitä ja osattomuutta. Tapahtuma motivoi ja yhdistää haapavetisiä nuoria. Tapahtumaa voidaan kasvattaa tiettyyn mittakaavaan saakka ilman lisämäärärahaa esimerkiksi kaksi päiväinen, mutta tämä vaatisi myös oppilaitosten ja näyttöleasettajien panostusta tapahtumaa kohtaan.

Kyselyn tuloksia voidaan hyödyntää vastaavanlaisten tapahtumia tehtäessä muilla paikkakunnilla – RatRace tapahtuman konsepti on hyvä. Tapahtuman ei tarvitse olla vain ja ainoastaan koulutus- tai vapaa-ajan tapahtuma, vaan molempien tapahtumien yhdistäminen tuo yhteisen hyödyn kaikille. Tuloksia siis voidaan hyödyntää pientenpaikkakuntien niin sanotuissa suurissa tapahtumissa, että kansallisesti laajemmin suurten tapahtumien luomisessa.

Kansainvälisten tapahtumien luominen ei välttämättä tarvitse olla suuri tapahtuma, se voi olla yhdistelmä kansainvälisyyttä ja aktiivisuutta. Positiiviset tulokset innoittavat jatkamaan tapahtumaa tulevaisuudessakin. Kyselytutkimuksen tulosten vastauksia hyödynnetään kehittämällä tapahtumaa vieläkin toiminnallisemmaksi kokonaisuudeksi. Nuorten tuloksia voidaan myös hyödyntää toimijoiden keskuudessa esimerkiksi siten, että he voisivat tehdä pisteistään enemmän nuorten näköisiä, jotta nuori kiinnostuisi juuri heidän toiminnastaan tai koulutuksesta.

Toimijoiden ja nuorten avoimesta palautteesta käy ilmi, että tapahtumasta toivotaan kaksipäiväistä ja tiloja tai aluetta isommaksi. Tällöin mittasuhteet kasvaisivat niin suu-

riksi, että nykyinen konsepti ei toimisi. Tapahtuman kasvaminen vaikuttaisi siten, ettei tapahtumaa voitaisi järjestää nykyisellä tapahtumapaikalla Haapaveden liikuntasalissa tilojen vähyyden vuoksi. Henkilöstön osalta mittasuhteiden paisuttaminen vaikuttaisi esimerkiksi siten, että tapahtumaa ei voida tehdä oman työn puitteissa vaan tapahtumaa pitäisi tehdä täyspäiväisesti useamman kuukauden ajan. Nykyisellään tapahtumaa olisi mahdollista pidentää muutama tunti, esimerkiksi päivätapahtuman osalta. Lisätunteja voitaisiin markkinoida paikkakunnan ulkopuolelle sijaitseviin yläkouluihin. Varsinaisten työtehtävien ohella tämä vielä onnistuisi pienellä panostuksella. Ennakko markkinointi päivätapahtumasta pitäisi kohdentaa kouluille ja niiden rehtoreille. Ajankohta on tapahtumalle hyvä ja se käy ilmi molempien ryhmien kyselyn vastauksista. Jos ajankohtaa pitäisi muuttaa, niin mahdollinen toinen ajanjakso voisi olla alkusyksy, jolloin olisi mahdollista tehdä tapahtumasta suurempi ja tiloja oli mahdollista hyödyntää piha-alueella.

Tapahtuman yleisömäärät ovat kasvaneet sekä päivä- että iltatapahtumassa vuosivuodella ja lähentelevät huippuaan. Asiaa voisi kehittää entisestään toimijoiden palaverissa ennen tapahtumaa ja miettiä kuinka toimijat voisivat kohdata nuoret niin sanotusti ”lähemmin” ja miten saisi nuoria osallistumaan tapahtumaan aktiivisemmin, sekä pohtia samalla kuinka aktivoida heitä paremmin. Toimijoiden rooli nousee arvaamattoman tärkeäksi itse tapahtumassa ja heidän tärkeyttä kannattaa painottaa tapahtuman suunniteltuvaiheessa. Suunnitteluvaiheen tärkeys korostuu jonkun toimijan avoimessa vastauksessa kirjoittaen, että ”Mutta se nuorten aktivoiminen, miten se liittyy tuohon?” Myös toimijat pyytävät nuorten aktiivisuutta lisää, joten nuorten tulisi tuntee kiinnostusta kokeilla uusia asioita. Nuorten kyselyn kiinnostavista koulutusalojen vastauksista ilmenee myös edelleen toimijoiden kiinnostavuuden luominen nuorille, heidän omien toimintapisteitä kohtaan. Toimijoiden sekä tapahtuman järjestäjien on oltava alituisesti nuorten ajan hermoilla ja tiedettävä mistä nuoret niin sanotusti ”puhuvat” ja tekevät, jotta mahdollinen kiinnostuminen tapahtumaa ja toimintapisteitä saisi parhaan mahdollisen lopputuloksen.

RatRace on ainutlaatuinen tilaisuus kohdata vanhempia, viranomaisia, sekä koulun henkilökuntaa. Vanhemmuus on nykyään yhä useammalla hieman hukassa. Miksi niinkin arvokasta asiaa kuin vanhemmuus, ei tunnu enää kovinkaan usea arvostavan. Olemme tapahtumaa järjestäessä nimenomaan halunneet suoda perheille yh-

teistä vapaa-ajanviettoa turvallisesti ja hauskasti nuorten ehdoilla. Tilaisuus on myös samalla ollut vanhempien kohtaamispaikka, jossa voi jakaa kokemuksia saman ikäluokan vanhempien kanssa. On ollut ikävä huomata kuinka nykyään vanhempainiltoihin ei osallistu kuin murto-osa vanhemmista, ja usein vielä vain ne vanhemmat, joiden lapsilla ei todennäköisesti ole minkäänlaisia ongelmia koulu käynnissä tai vapaa-ajalla. RatRace- tapahtumaan on helppo tulla olipa lähtökohdat millaiset tahansa.

RatRace nuorten aktivointipäivän yhtenä ajatuksena on ollut myös palauttaa asiat oikeisiin lokeroihin eli lapsuus on lapsuutta, nuoruus nuoruutta, aikuisuus aikuisuutta ja vanhemmuus vanhemmuutta. Jokaisella on oma roolinsa, jota täytyisi vaalia sekä arvostaa ja elää sen mukaisesti. Vanhemmuus on suuri haaste ja siinä joutuu tekemään uhrauksia ja joskus on myös poistuttava omalta mukavuusalueeltaan. Joskus joutuu vanhempia muistuttamaan, kuinka vanhempina ollaan ja kuinka suuri merkitys heidän käytöksellään ja ohjauksellaan on lapseen/nuoreen. Mikäli lapsi/nuori löytää harrastuksen, ryhmän tai muun toiminnan johon kiinnittyy, on todennäköisempää, ettei tällainen nuori helpolla halua pudota yhteiskunnan rattaasta. Vanhempien tietoisuus paikkakunnan vapaa-aika- ja koulutusmahdollisuuksista on myös tärkeässä roolissa. Harrastusten parissa nuori oppii sosiaalista kanssakäymistä ja yhteiskunnan pelisääntöjä eli ei ole yhdentekevää mitä nuori vapaa-ajallaan tekee.

Kuka nykyään on syrjäytynyt ja miksi? On miltei trendikästä olla syrjäytynyt nuori. Kohta suurin osa nuorista on syrjäytyneitä tai ainakin vaarassa syrjäytyä. Mielestämme nykypäivänä hieno yhteiskunta rakenne mahdollistaa syrjäytymisen. Jos joku ei halua käydä koulua tai tehdä töitä elättääkseen itsensä/perheensä, sitä ei ole pakko tehdä. Jokaiselle on silti taattu asunto ja elanto sosiaalitoimen puolelta. Etsivässä nuorisotyössä kohtaa näitä nuoria, jotka ovat jo aikaa sitten tehneet valinnan olla tekemättä mitään. He ovat hyvinkin tyytyväisiä tilanteeseen. On vapaa tekemään mitä ikinä haluaa, mihin vuorokauden aikaan tahansa. Ei ole velvollisuutta esim. joka aamu lähteä klo. 8 töihin. Kun tällaiseen elämänrytmiin on tottunut, on hankalaa perustella nuorelle, miten mahtavaa työssäkäynti onkaan, ja miten mukavaa on ihan itse maksaa kaikki laskut, vuokrat jne. Yksi syy miksi esim. työmarkkinatuki ei kiinnosta, on selkeä, koska kotona lojuminen on yhtä ”tuottoisaa”, eli ei kannata rehkäistä hetkeäkään rahojensa eteen. Vaikka yhteiskunta tällä hetkellä mahdollistaa tekemättömyy-

den, uskomme silti vahvasti, että jokaiselle tapahtumassa kävijälle jää hyvä muisto eri pisteiltä olipa kyseessä työ, koulutus tai harrastus. Työntekijät ja muut seurojen, järjestöjen tms. henkilöt näyttävät esimerkkiä omalla toiminnallaan nuorille. Vaikka aika ei ehkä sillä hetkellä olisi oikea, voi vuosien päästä RatRace tapahtumaan osallistuneelle nuorelle tulla mieleen tapahtumassa esitelty ammattikunta tai harrastustoiminta johon hakeutua.

Viranomaistoiminnan näkökulmasta tapahtuma on hieno mahdollisuus jalkautua nuorten pariin. Usein eriviranomaiset tekevät pääsääntöisesti toimistotyötä, eikä perspektiiviä nuoren tai perheen toiminnasta kerry muuta kautta. Tapahtumassa oleminen lähentää merkittävästi nuoria ja työntekijöitä. Tapahtumassa jokainen kävijä saa kasvot eri viranomaisille, uskomme tämän madaltavan kynnystä hakeutua eripalveluiden piiriin silloin kun niitä tarvitsee.

Kokonaisuutena tapahtuma on erittäin positiivinen niin nuorien kuin aikuistenkin näkökulmasta. RatRacella on tuotu merkittävää nostetta Haapaveden nuorten toimintaan. On ollut ilo huomata kuinka laajalti tapahtuma on herättänyt mielenkiinnon muiden nuorisotoimien osalta. Jo pelkästään kaupungin markkinoinnin näkökulmasta tapahtuma on saanut merkittävää huomiota. Vaikka itse tapahtuman suunnittelu ja järjestelyjen organisointi tehdään pienellä henkilöstö määrällä, ei se ole missään vaiheessa muodostunut raskaaksi tai epämiellyttäväksi. Vapaehtoisesti tapahtumaan osallistuneet elämyksiä tuottavat pisteet, kuten parturikampaajat ovat olleet mahtava osa kokonaisuutta. Yhteisöllisyys ja talkoohengellä tapahtumassa mukana olo on saanut paljon huomiota. Erityisesti parturikampaajien tuottamat hiuksiin tehdyt raidat tai kuvioinnit ovat jääneet pitkäksi aikaa elämään Haapaveden katukuvaan niin nuorten, viranomaisten kuin koulunhenkilökunnankin iloksi. Tapahtumalle on saatu luotua niin hyvä status, että hyvin harvoin joutunut perustelemaan tai puolustamistaan tapahtuman tarkoitusta kenellekään. Toivoa sopii, että samanlaisen tunteen tapahtumasta saisi säilymään tulevaisuudessakin.

LÄHTEET

- Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) 2007. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Aaltonen, Kimmo. (toim.) 2011. Nuorten hyvinvointi ja monialainen yhteistyö. Helsinki: Tietosanoma Oy
- Ahvenainen, Ossi & Ikonen, Oiva & Koro, Jukka 2001. Johdatus erityiskasvatuksen käytäntöön. Helsinki: WSOY.
- Alanen, Olli & Kotkavuori, Aapo 2014. Välittämisen ammattilaiset. Vamoksen käsikirja etsivään nuorisotyöhön. Helsinki: Helsingin diakonissalaitos.
- Erkko, Anna & Hannukkala, Marjo 2013. Mielenterveys voimaksi. Suomen mielenterveysseura: Kirjapaino Jaarli Oy
- Harju, Aaro 2003. Yhteisellä Asialla. Kansalaistoiminta ja sen haasteet. Vantaa: Kansanvalistusseura.
- Heiskanen, Tarja & Saaristo, Liisa (toim) 2011. Kaiken keskellä yksin. Yksinäisyyden syyt, seuraukset ja hallintakeinot. Juva: PS-kustannus
- Hoikkala, Tommi ja Paju, Petri. 2013. Apina pulpetissa. Helsinki. Gaudeamus.
- Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2003. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hämäläinen, Juha 2000. Sosiaalipedagoginen strategia. Koulutuksesta ja työstä syrjäytyneiden ja syrjäytymisuhan alla elävien nuorten auttamiseksi. Kuopio: Snellman-instituutti
- Hämäläinen, Riitta (toim) & Anttinen, Minna & Hassinen, Pirjo & Mikkola, Tuula & Pirskanen, Leila & Poutola, Pirjo & Rinta-Jouppi, Jyrki & Valkama, Airi 2013. Skarpataan ja harpataan! Ettei yksikään putoaisi... Osaava Ohjaus-projekti 2013
- Iiskola-Kesonen, Hanna 2004. Mitä, miksi, kuinka? Käsikirja tapahtumajärjestäjille. Kuopio: Suomen Liikunta ja Urheilu ry
- Kaartinen-Koutaniemi, Jaakko (toim) 2012. Etsivässä työssä. Helsinki: LK-kirjat / Lasten Keskus
- Kauhanen, Juhani & Juurakko, Arto & Kauhanen, Ville 2002. Yleisö-tapahtuman suunnittelu ja toteutus. Helsinki: WSOY
- Kuure, Tapio (toim) 2001. Aikuistumisen pullonkaulat. Pieksämäki: Kirjapaino Raamattutalo Oy
- Kyrönlampi, Taina (toim) 2012. MoSpa-nuorisotyön monialaisuutta kehittämässä. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu -HUMAK
- Laitinen, Ilpo 2002. Itäluotsi-projekti – Itä- Helsingin kohdennettu nuorisotyön malli. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu - HUMAK
- Lundbom, Pia & Herranen, Jatta (toim) 2011. Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksi-
na ja käytänteinä. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu-HUMAK
- Luopa, Pauliina & Kivimäki, Hanne & Matikainen, Anni & Vinkki, Suvi & Jokela, Jukka & Laukkarinen Essi & Paananen, Reija 2014. Nuorten hyvinvointi Suomessa 2000-

2013. Kouluterveyskyselyn tulokset. Raportti 25/2014. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.
- Moberg, Sakari & Hautamäki, Jaakko & Kivirauma, Joel & Lahtinen, Ulla & Savolainen, Hannu & Vehmas, Simo 2009. Erityispedagogiikan perusteet. Helsinki:WSOY
- Myrskylä, Pekka 2012. EVA Analyysi: Hukassa – Keitä ovat syrjäytyneet nuoret? EVA – Elinkeinoelämän Valtuuskunta 2012, 1. Viitattu 29.09.2014. www.eva.fi/wp-content/uploads/2012/02/Syrjailyminen.pdf
- Salmivalli, Christina 2005. Kaverien kanssa. Vertaissuhteet ja sosiaalinen kehitys. Jyväskylä: PS-Kustannus
- Silvennoinen, Heikki 2001. Kunnallisen nuorisotyön arviointi. Pieksämäki: Nuorisotutkimusverkosto ja Nuorisoasiain neuvottelukunta
- Sipilä, Jorma 1979. Sosiaalisten ongelmien synty ja lievittäminen. Helsinki: KK kirjapaino
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2006. Sosiaaliturvan suunta 2005–2006. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2006:1. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Tamminen, Lilja & Eskelinen, Jalmari 2013. Komerot- kadotettujen nuorten tarinoita. Osuuskunta-IVA
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Lapsi köyhyys on Suomessa kasvussa. Viitattu 10.10.2014
http://www4.thl.fi/fi_FI/web/fi/tutkimus/hankkeet/stop_koyhyys/nakokulmia/lapsikoyhyys_on_suomessa_kasvussa.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa 2012. Viitattu 20.10.2014.
http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_verkkoversio040413.pdf.pdf#overlay-context=fi/ohjeet-ja-julkaisut
- Uimonen, Risto & Ikävalko, Elisa 1997. Mielikuvien maailma. Miten mediajulkisuutta muokataan ja imagoja rakennetaan? Jyväskylä:Gummerus Kirjapaino Oy.
- Vallo, Helena & Häyrynen, Eija 2012. Tapahtuma on tilaisuus. Tapahtuman markkinointi ja tapahtuman järjestäminen. Helsinki: Tietomaa Oy
- Virtanen, Miialii & Kivimäki, Hannes & Luopa, Pauliina & Nipuli, Suvi & Vilkki, Suvi & Jokela, Jukka & Laukkanen, Essi & Paananen, Reija 2013. Kouluterveyskysely ammatillisissa oppilaitoksissa 2013. Haapaveden kuntaraportti. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- Vuokko, Pirjo 2002. Markkinoinnin viestintä. Merkitys, vaikutus ja keinot. Helsinki: WSOY
- Ylikoski, Tuire 2000. Unohtuiko asiakas? Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy
- Finlex Lainsäädäntö Nuorisolaki. 2006. Helsinki. [Viitattu 21.9.2014] Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>

KALEVA

KOTIMAA

YHTEYSTIEDOT:
Puhelin 08 5377 315
Sähköposti kotimaa@kaleva.fi
Kalevan vaihde 08 5377 111

Eka keikka pulkkaan ja Akua lukemaan

Justimusfilmsin keikalla jättisuosio, tuotantoyhtiöt kiinnostuneita

Heikki Uusitalo Kaleva

HAAPAVESI Ihan turha käyttää lieviä adjektiveja. Justimusfilms on juuri nyt aivan tajuttoman suosittu.

Mutta palataan vuoteen 2009 ennen kuin ladellaan lisää superlatiiveja.

Justimusfilms eli kolme haapavetistä nuorta poikaa tekee huvikseen täysin poskettomia kotivideoita. Kameraa on yksi, samoin kuvakulmia.

"Ekassa videossa hypimme kalsarit jalassa olohuoneessa ja ammusme toisiämme leikkipysyillä", pojat kertovat.

Hypypäys vuoteen 2012. Justimusfilms on astelemassa uransa ensimmäistä kertaa elävän yleisön eteen.

Haapaveden liikuntahallissa yleisö tunkee lavan eteen varajaan parhaita paikkoja jo kaksi tuntia ennen keikan alkua.

Ja haapavetisetkö vain innoisaan? Ei todellakaan. Väkeä on tullut Helsingistä, Porista ja ties mistä.

"Odotukset ovat todella korkealla. Jos jätkät ovat tuollaisia, en usko, että he pystyvät tekemään mitään huonoa", porilainen Elina Honko, 17, sanoo.

"Uskomatonta, että väki on jaksanut tulla jopa Helsingistä asti katsomaan meidän 25 minuutin keikkaamme", puuskahtaa Justimusfilmsin Juho Nummela.

Perjantaina päivällä Justimusfilms jakoi nimikirjoituksia. Nimimareita haettiin sellaisella voimalla, ettei pöytäkään pysynyt paikoillaan.

"Ihan pelottii!"

Perjantai on kääntynyt illaksi.

HEIKKI UUSITALO

Joose Kääriäinen, Sami Harmaala ja Juho Nummela eli Justimusfilms. Ryhmä esilintyi ensimmäistä kertaa elävän yleisön edessä Haapaveden Ratrace-tapahtumassa. Paikalle tuli väkeä Helsinkiä myöten.

Elina Honko tuli katsomaan Justimusfilmsiä Porista saakka. Hän oli odottanut keikkaa jo pitkään. Haapavetinen Jani Vuoti linjasi mielipiteensä räppiryhmästä ytimekkäästi: paras!

Keikkaan on aikaa reilu tunti.

Nummela, Sami Harmaala ja Joose Kääriäinen odottavat liikuntahallin pukuhuoneessa.

"Jännittää, totta kai", Num-

mela sanoo. Muut nyökkäävät.

"Todella kauan tätä on odotettu, että on tämä historiallinen hetki", Kääriäinen toteaa.

"Isoin ongelma on se, että

happi meinaa loppua koko ajan, kun niillä hahmoäänillä pitää vetää joku 12 lausetta putkeen", Harmaala päivittelee.

Keikkaa varten on harjoiteltu kaksi kertaa. Viimeksi edellisenä yönä. Unet jäivät muutamaan tuntiin. Energijuoma maistuu.

Suunnitelma on selvä: lyhyt ja ytimekäs keikka.

"Vedämme kuusi kappaletta", ryhmä linjaa.

Miten ihmeessä tähän on tultu? Miten kahden 18-vuotiaan ja yhden 17-vuotiaan nuorukaisen show-ryhmä on yhtäkkiä saanut moisen suosion?

YouTubesta se kaikki lähti - ja sieltä olohuoneesta.

"Kai me olemme vain niin outoja", Nummela arvelee.

Nyt Justimusfilmsin videoita on ladattu YouTubesta miljoonia ja taas miljoonia kertoja. Pelkästään Lanit-kappaleella on ollut yli kaksi ja puoli miljoonaa katsojaa.

Moiset lukemat tarkoittavat myös kaupallista potentiaalia. Nuorukaiset myöntävät, että tuotantoyhtiöt ovat olleet kiinnostuneita.

"Emme ole ajatelleet rahaa ja pysymme YouTubessa, mutta jotain muutakin alamme tehdä."

Sami Harmaala täyttää ensimmäisenä keikkapäivänä 18 vuotta. Jonkinmoiset juhlat ovat keikan jälkeen tiedossa, mutta niistä ei huudella sen enempiä.

Entä mitä tekee ryhmän ainoa alaikäinen jäsen?

"Menen kotiin ja luen Aku Ankkaa", Nummela sanoo.

Katso video Justimusfilmsistä!
www.kaleva.fi

Ehkäpä. Ehkäisevän päihdetyön ryhmä valisti nuoria päihtelöidenkäytön vaaroista. Ryhmä oli paikalla keskustelemassa nuorten kanssa kaikista mieltä askarutavista asioista. Haapaveden kaupungin A-klinikan sairaanhoitaja Anne Linna opasti nuoria muun muassa alkoholyhtälössä: Alkoholin ja rakkauden yhdistäminen tietää sydänsuruja. Opastushetkeen osallistuivat Susanna Kataja (vas.), Sirkka Karttunen, Henna Kokkola ja Jonna Törmälehto. Linna muistutti vanhempien tärkeästä roolista: - Kyllä vanhemmilla on hirvittävä isä rooli suhtautumisessaan nuorten alkoholinkäyttöön ja -kokeiluun.

RATRACE PART3

**HAAPAVEDEN LIIKUNTAHALLISSA
PERJANTAINA 21.2.2014**

PÄIVÄLLÄ VAPAA PÄÄSY klo 12-16

ILLALLA

KLO 18.00-22.30

LIPUT 10€

Haapaveden Opisto

Haapaveden kirkko

Jokilaaksojen musiikkiohjelma

Jokilaaksojen opisto

JEDU Haapaveden ammattiopisto

JEDU Oulaisten ammattiopisto

JEDU Piippolan ammatti- ja kulttuuriopisto

Haapaveden Rotaryclub

Haapaveden metsästysyhdistys

Parturi-kampaamo Elnisa

Jokilaaksojen opiston tanssikoulu/Anonymous

Jokipivertti - Nuorten aktivointipalvelu

Tui Eeva Tukkinen

Parturi-kampaaja Susanna Katarina

Nuorisoleader

Haapaveden Rotaryclub

Milja Vuolus ja Vuolunseura

SPR Haapaveden osastot

Haapaveden Salopartio

Haapaveden kumpunki

Roller Derby

Haapaveden VPK

Haapaveden MM/UM

Haapavesi Folk

Bubble Football

Ikäryhmä-ryhmä

Pöytä

26'ERS

Sottimatti

FC Folk

Bookit

SAK

4H

**ESILLÄ: KOULUT, JÄRJESTÖT,
HARRASTUKSET!**

TULE JA TUTUSTU!

Johtajama Ietu Heikin

**LIPPUJA VAIN 800 kpl.
TULE AJOISSA!**

**JUKKA
POIKA & Dj. Stormy**

**PÄIHTEETÖN
TILAISUUS**

Ala-asteikäiset täysi-ikäisen valvonnassa/seurassa iltatilaisuuteen.

JÄRJ. HAAPAVEDEN VAPAA-AIKATOIMI

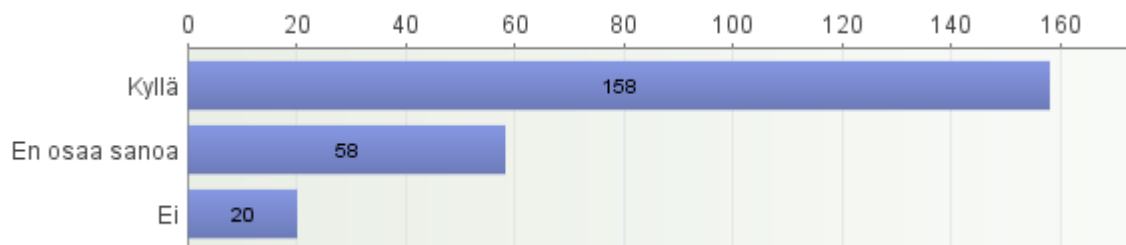
<p>Pyhälaakson OP Haapavesi - Kärsämäki</p> <p>opkk.fi</p> <p>Laaksojen OP-Kiinteistökeskus Oy LKV</p>	<p>KULJETUS POLAR</p> <p>Maarakentamisen kaikki palvelut.</p> <p>Haapaveden Rotaryclub</p>	<p>AUTOGRILLI</p> <p>HAAPAVESI 010 400 600</p> <p>Tilittömyys Tilhelmi</p> <p>www.hannanlangas.fi</p>	<p>POP Pankki</p> <p>Nivalan Järviylän Osuuspankki Haapaveden toimipaikka Vanhatie 51, puh. (030) 452 010</p> <p>TOIMISTOPALVELU Documento</p> <p>Anri Kolchmatov 050 302 7263 Vanhatie 51 06600 Haapavesi</p>
<p>Yrittäjät</p> <p>HAAPAVESI</p>	<p>HAAPAVEDEN NUORISOSEURA ry</p> <p>Lions Club Haapavesi</p>	<p>Valio</p> <p>Aito oikea Oltermanni.</p>	<p>HAAPAVEDEN FYSIKAALINEN HOITOLAITOS</p> <p>mainostointi VeeMax</p>
<p>HAAPAVESI-lehti</p>	<p>KANTELEEN VOIMA</p>	<p>kesport</p> <p>HAAPAVESI</p> <p>www.kesporthaapavesi.fi</p>	<p>Talkua-henke</p>

Ratrace 2014 kysely

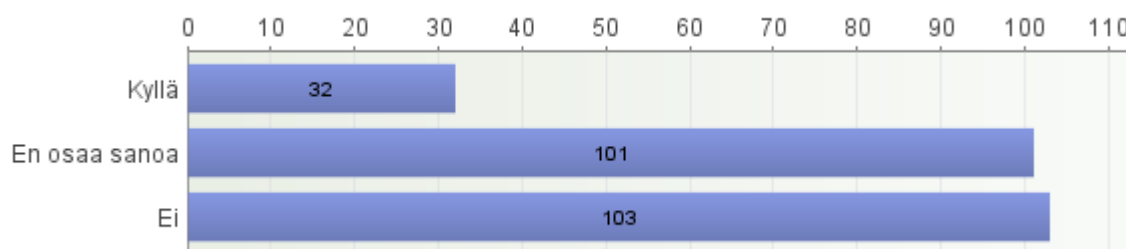
1. Koetko saaneesi riittävästi tietoa RatRacesta ennen tapahtuma päivää?

Vastaajien määrä: 236

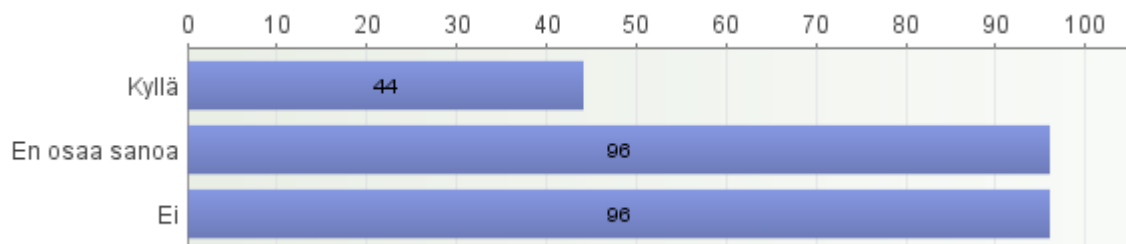
2. Heräsikö kiinnostus uusiin harrastuksiin tapahtumasta?

Vastaajien määrä: 236

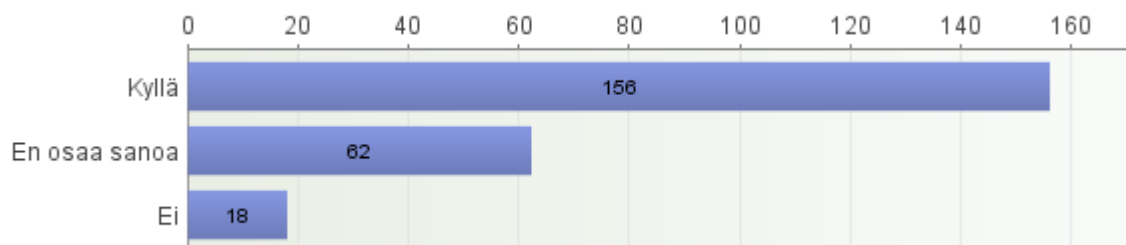
3. Löysitkö sinua kiinnostavia koulutusaloja?

Vastaajien määrä: 236

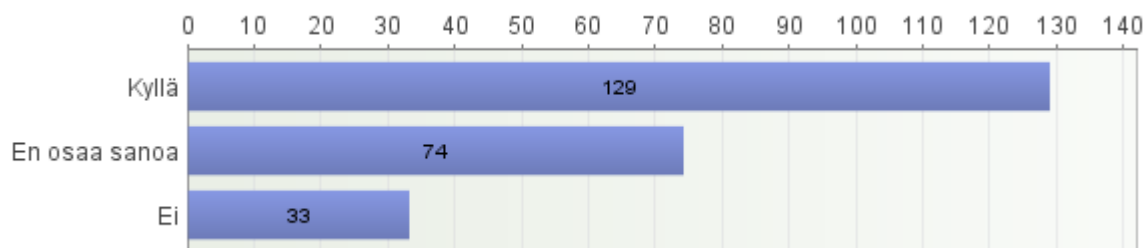
4. Oliko RatRacessa mielestäsi monipuolinen tarjonta (harrastukset, järjestöt, koulutus, elämykset) ?

Vastaajien määrä: 236

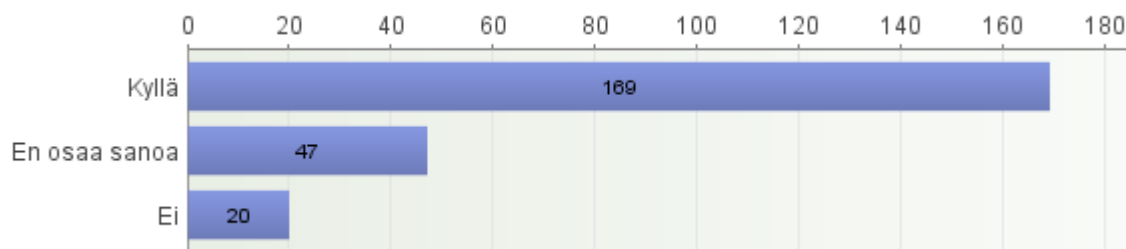
5. Koetko RatRace tapahtuman tärkeäksi?

Vastaajien määrä: 236

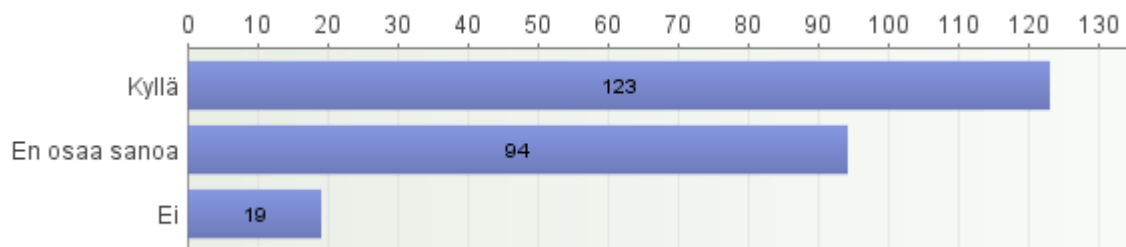
6. Onko tapahtuman ajankohta hyvä?

Vastaajien määrä: 236

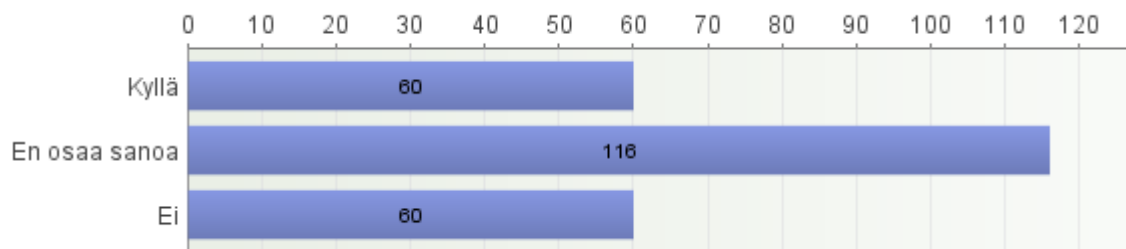
7. Aktivoiko RatRace mielestäsi nuoria?

Vastaajien määrä: 236

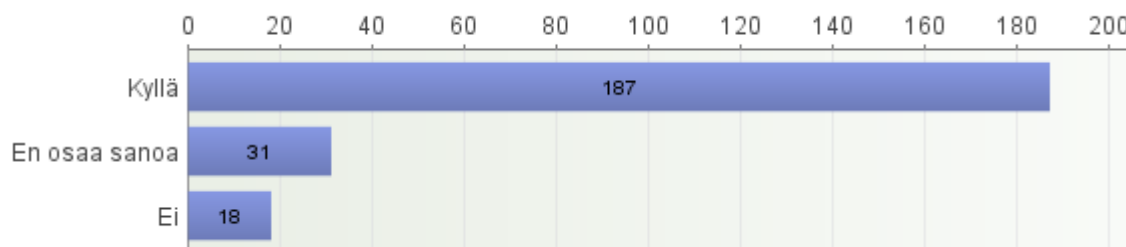
8. Koetko olevasi osa tapahtumaa?

Vastaajien määrä: 236

9. Onko mielestäsi tärkeää jatkaa RatRacen järjestämistä tulevinakin vuosina?

Vastaajien määrä: 236

10. Risut ja ruusut järjestäjille

Vastaajien määrä: 88

- Todella hieno tapahtuma, aivan huiput järjestäjät ja artisti valinnat aivan mahtavat... jatkakaa hyvää työtä, kiitos :)
- Ajankohta ja esiintyjät on ollu hyviä.
- Tapahtuma oli järjestetty hyvin ja siellä oli mukava tunnelma! :)
- Enemmän tekemistä myös iltatapahtumaan
- lol
- Kiitos!!
- hyvä tapahtuma paljo kyniä ja kaikkee!!!
- Ratrace oon tärkeä ja suuri osa haapavede "Suurista" tapahtumista"
- Sielä oli kivaa :) ! oitas vaan pitemmä aikaa sielä jatkossa ?
- entii
- Saisi olla parempia esiintyjä;)
- Hyvä tapahtuma tuo ratrace
- hyvä että haapavedellä on edes jotain konsertteja tai sellaisia.. saisi tulla lisää tällöisiä :)
-
- Ei mitään risuja!!!! :D
-
- no oli jännä
- Hyvin ootte järjestäny. Risuja ei kai ole
- Kivaa Kesää
- RatRace on kiva juttu ja ei siinä ole huonoja puolia. :-) :-) :-) :-)
- jaa
- Ennen keikkailijoiden tuloa iltatapahtumassa kaikki lähinnä vain seisovat, eikä ole tanssimista tms. Päivällä on enemmn tekemistä ja aktiviteettia.
- Ratrace on ihan hyvä tapahtuma ,mutta saisi olla enemmän tekemistä.
- jooo
- Jooo terve! hyvin meni 5/5. uudestaan seuraavana vuonna. Tero järjesti paremmin!
- kiiitos iltaohjelma loistava!!
- tosi kiva tapahtuma :D ei oikeastaan mitään moitittavaa.
- Loistava tapahtuma, harmi vaa et ainoa tapahtuma haapavetisille nuorille vuodessa... Tällöisiä pitäis olla enempi!
- moro et tiiä kuka oon ;)
- risuja ja ruusuja XD
- tulppaani
- jaa
- kiiitosjahei
-
- Oli hauskaa.
- ruusuja ja risuja!!!XDD:D:P
- MUKAVAA
- Hyvin järkätty homma.
- hyvä tapahtuma
- jee
- ketä sinne tullee seuraavana laulaan? :3
- Ei
- Pöö!
- Mahtava tapahtuma keksitty :) ikäraja illan musiikkiesityksille saisi olla tiukempi.
- Pelleily on lopetettava
- Tärkeä tapahtuma Haapaveden imagon kannalta. Perinne jatkukoon.
- SERVED
- kiva juttu :)
- Mua ei kiinnosta mää oon kissa.
- werwgcudarftszdtgxfdyhfdchd
- iohyk,sheheheehe
- huippu homma!
- Joo
-
- ...

- Hyvin sä vedät.
- 5/5 parhaita tapahtumia Haapavedellä
- juha tapio laulamaan!!!!!!
- tosi hyvä juttu
- Ihan hyvä ja hauska tapahtuma. Jatkoja!
- Ei ruusuja , paljon risuja! (Huonot esiintyjät)

- jaa a moro :D

- Oli kiva tapahtuma :)
- Kiva tapahtuma, mutta voisi olla vielä lisää toimipisteitä. Olisi myös kiva, jos Cheek olisi joskus esiintymässä?:)
- Tapahtuma on mukava! :)
- toivon rattraceen hyviä esiintyjä :) Ja sinne voisi olla ikäraja, että ala-asteelaiset eivät pääsisi sinne. Toivon esiintyjäksi Sannia, Anna Abreuta ja muita hyviä esiintyjöitä :)
- siellä oli hyvä ne laulajat ja sitten ku oli päivällä ne tapahtumat
- #
- HUIJAUSTA ei siellä ollut yhtään rottaa
- RatRace on kiva juttu!!
- hommatkaa spekti artistiksi, hienoa hommaa teette
- Joo höhöö jups köh
- Monipuolinen tapahtuma, iltatapahtumaan monipuolisempia esiintyjä. Olisi mukavaa, jos pienempiä ei tulisi iltatapahtumaan etes vanhempien seurassa. Olisi todella mukava, jos iltatapahtuma olisi vain nuorten esim. yli 12-vuotiaiden juttu.
- jaa ei kiinnosta
- voisi järjestää vähän isommissa tiloissa
- aivan mahtavaa
- Mun mielestä sinne voisi ensivuodeksi pyytää parempia laulajia koska tänä vuonna toinen artisteista oli tosi huono. Jos on paremmat ja suositummat esiintyjät niin tulis varmasti paljon enemmän porukkaa. Muuten tapahtuma on ollut tosi hyvin järjestetty ja Haapaveden tapahtumista paras.
- LAITAKAA TARROJA!!!!!!!!!!
- Enemmän vain tällaisia tapahtumia ja yhtä hyvin suunniteltuja! Tosi hieno juttu oli! Risuiksi sanoisin vain, että voisi kestää pidemmän aikaa.
- KIITOS!
- mahtavaa toimintaa C: kyllä kelpaa! raittosaa kessää teillekki!
- HUIJAUSTA ei siellä ollut yhtään rottaa
- toisaalta ei ne kovin kivoja ole ne rotat, mutta jos tapahtuman nimi on rottaralli, niin kyllä kai siellä pitäisi olla rottia ajamassa kilpa-autoilla

- Enempi pisteitä, muuten tosi hyvä juttu :)
- näitä lisää!!!
- RUUSUT! RAT RACEA PITÄÄ JATKAA. ENSI VUONNA SAADA ENEMMÄN ESIINTYJIÄ
- sekavat paikat eri aloilla, kiertelu aika hankalaa
- jaa
- En tuuu häähää
- Koulussa tapahtuman jälkeen kysytään kavereilta, montako (kymmentä) kynää/tikkaria/sipsipussia hän on hamstrannut. Suurin osa siellä käyjistä (minun mielestäni) käyvät siellä vain tavaran takia.
- se on hieno et jaksatte järkätä tommosia ja kyllä siellä viihtyy ja sinne menee mielellään ni kiitti et järjestätte tommosia:)

- mahtavaa
- Jotain ;D
- elvyttäminen ja ensihoito oli parasta!

TOIMIJAT

1. Yhteistyö oli tapahtuman järjestäjien kanssa helppoa

Vastaajien määrä: 34

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
Täysin samaa mieltä	22	6	2	3	1	Täysin eri mieltä	34	1,68

2. Tapahtuman markkinointi oli riittävää

Vastaajien määrä: 34

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
Täysin samaa mieltä	12	13	6	2	1	Täysin eri mieltä	34	2,03

3. Hyödyin RatRace tapahtumaan osallistumisesta merkittävästi.

Vastaajien määrä: 34

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
Täysin samaa mieltä	3	13	12	5	1	Täysin eri mieltä	34	2,65

4. Tunsin olevan tärkeä osa tapahtuman kokonaisuutta

Vastaajien määrä: 34

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
Täysin samaa mieltä	3	15	9	7	0	Täysin eri mieltä	34	2,59

5. Tilanjako oli toimiva toimijoiden välillä

Vastaajien määrä: 34

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
Täysin samaa mieltä	6	13	8	5	2	Täysin eri mieltä	34	2,53

6. RatRace tapahtuma aktivoi nuoria

Vastaajien määrä: 34

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
Täysin samaa mieltä	16	14	3	0	1	Täysin eri mieltä	34	1,71

7. RatRace tapahtuma vaikuttaa positiivisesti nuorten osallisuuteen

Vastaajien määrä: 34

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
Täysin samaa mieltä	19	8	6	0	1	Täysin eri mieltä	34	1,71

8. Ajankohtana tapahtumalle helmi-maaliskuu on hyvä

Vastaajien määrä: 34

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
Täysin samaa mieltä	17	14	1	1	1	Täysin eri mieltä	34	1,68

9. Iltaohjelma kuuluu olennaisesti RatRace kokonaisuuteen

Vastaajien määrä: 34

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
Täysin samaa mieltä	24	7	2	0	1	Täysin eri mieltä	34	1,44

10. Tapahtuma lisäsi yhteenkuuluvuuden tunnetta organisaatiossamme

Vastaajien määrä: 34

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
Täysin samaa mieltä	4	13	13	1	3	Täysin eri mieltä	34	2,59

11. Tapahtuman järjestämistä on tärkeä jatkaa tulevaisuudessa.

Vastaajien määrä: 34

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
Täysin samaa mieltä	26	5	2	0	1	Täysin eri mieltä	34	1,38

12. Miten kehittäisit tapahtumaa?

Vastaajien määrä: 16

- Onnistuisiko kahden päivän mittaisena messu-luonteisena tapahtumana?
- Haluaisin eri toimioiden välisiä yhteisiä suunnittelu tilaisuuksia ja ennakoon tietoa ohjelmasta
- FC Folkille isompi alue, että voi potkia palloa.
- Oikeita työnäytöksiä, ulos aktiviteettia, nuorille joku patonkibaari, tortillakoju tms.
- Järjestelyt paremmaksi. Pohjakartat ja yleistä tietoa voisi jakaa etukäteen, tai ainakin ne pitäisi messupaikalla olla saatavilla esim infopisteessä. Tunti meni seisoskellessa ja odotellessa. Pöydät ja tuolit oli myös ihan "arvassaan". Muutenkin hieman amatöörimäistä puuhastelun makua. Tapahtuman aikana homma kuitenkin toimi varsin hyvin.
- Voisi laajemmin markkinoida esim seuroille ja yrityksille.
- Ainahan on kehittevä, mutta en osaa nyt sanoa mitä se olisi.
- Enemmän aktiivista osallistumista
- Iltatapahtumaan ennen esiintyjä jotakin ohjelmaa nuorille, disko, kilpailuja, tms.
- tietoiskuja esiintymislavalla päivän mittaan mielenkiintoisia esityksiä esiintymislavalla
- 9lk:n nuorten (tyttö ja poika) haastattelua e-lavalla, mikä ammatti/koulutus heitä kiinnostaa "vetonaula"-yllätys!
- Ainakin omalta osaltani ja edustamamme järjestön osalta toivoisin vielä suurempaa osallistumista jäsenistöltä ja aktiiveilta. Tahtoo vain olla niin, että yhdet ja samat henkilöt osallistuvat tapahtuman järjestelyyn.
- Yläkerran pisteet jäi jotenkin huomiotta, ei ollut ehkä infottu, että sielläkin voisi käydä?
- Tapahtumaa tulee aina kehittää jollain tavalla, jotain pientä uutta joka kerralle, jotta mielenkiinto säilyy. Nuorilta kannattaa kysyä palautetta ja ottaa toiveita vastaan.
- Mielestäni päivä- ja iltatapahtuma ovat erilliset tapahtumat. En oikein ymmärrä miten ne linkittyvät yhteen. Iltatapahtumahan on tavallinen musiikkitapahtuma. Oman osallisuuden hyödystä en ole myöskään vakuuttunut. Pitäisi ehkä kehittää jotain uutta ja pohtia tarkemmin mikä on tapahtuman tarkoitus ja miten nuoria pyritään aktivoimaan. Nyt tapahtuma tuntuu lähinnä ilmaisen karkin syönniltä ja sotkemiselta. Koulujen markkinoinnin kannalta tapahtuma on hyödyllinen. Ehkä muuten hieman messumainen. Esillä on näytteilleasettajia eri oraganisaatioista. Mutta se nuorten aktivoiminen, miten liitety tuohon?
- Mukaan kannattaisi ottaa useampia kesätöitä nuorille tarjoavia yrityksiä, jotka voisivat rekrytoida nuoria tapahtuman aikana mahdollisiin tehtäviin. Järjestötoiminnassa voisi olla erikoisempia järjestäjiä esillä. erikoisia ponsoreita jakamassa maistiaisja. Markkinoinnissa livepätkää Youtubessa ennen tapahtumaa. :)